

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
3 fl. po pošti.

Št. 1.

15. januarja 1858.

VII. tečaj.

Kersansko - katoliška simbolika.

(Spisuje Jož. Škarbina, fajm. v Domačalah.)

Januar.

1. januarja: Praznik obrezovanja našega Gospoda Jezusa Kristusa ali novega leta dan. Betlehem, stoječ na skalnati gori, gleda po lepih gričih in rodovitnih dolinah in se nikakor zastonj „hiša kruha“ ne imenuje; zakaj tamkaj se je rodil Jezus, pravi kruh nebeski, in še zdaj, ko je že 1858 let skoraj od tega preteklo, pobožnemu romarju sreberna zvezda z napisom: „Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est“, tukaj se je iz Marije Device rodil Jezus Kristus“, blaženo mesto naznanuje, kjer je prečista devica zveličarja sveta rodila. Pa ravno to sveto mesto je vidilo že tudi mlado dete svojo rešujo kri prelivati, zakaj tukaj je bilo tudi po postavi in šegi judovski obrezano, kakor nekteri cerkveni očeti menijo. Kdo da je to sv. šego na božjem detetu opravljal, se gotovo ne ve; toliko pa iz sv. pisma vemo, da pri obrezi duhoven potreben ni bil. Zatoraj nekteri menijo, da je sv. Jožef, kakor njegov oče pred svetom, božje dete sam obrezal, ali pa njegova mati Marija; drugi pa terdijo, da se je, dopolniti ovo postavo, duhoven poklical. To nam kažejo tudi podobe, na katerih se vselej duhoven vidi in Marija z detetom, ali pa so tudi zraven še druge osebe viditi, namreč sosedi in žlahtniki, ki so se sošli, materi srečo vošit, kakor nam tudi sv. pismo od obreze sv. Janeza kerst. pripoveduje.

3. januarja: Sv. Genofefa, devica. Sv. Genofefa, devica v Nanterni ne daleč od Pariza l. 422 rojena, je zaštitnica ali patroninja tega velikega mesta. Živelja je kot redovnica v nekem samostanu v Parizu sveto in ostro, tako da je tudi po posebni božji moči veliko čudežev storila; živela je 80 let. Vidimo jo v desni roci deržati dva kluča, v levi roci pa oljkino vejico in gorečo svečo. Ključa pomenita, da so zaklenjene mestne vrata pričo straže se jej same odperle, ko je šla za obsojence milosti prosit h kralju Kilderiku, ki je zunaj mesta prebival in vrata zakleniti dal. Oljkina vejica pomeni njeno nepremagljivo

čistost in goreča sveča njeno živo vero, po kateri je toliko čudežev storila, in širila božjo čast. Pa tudi pravijo, da si je v temi dostikrat luč užgala brez druge svetilne pomoči.

4. januarja: Sv. Tit, apostolski škof. Tit je bil rojen Korinčan, sin nevernih staršev, kakor sv. Krizostom terdi. Že od mladih nog je živel pošteno in čisto; učil se je posebno svobodnih umetnosti, lepih znanosti in jezikov. Ko sv. apostel Pavl prvič pride v Korint, pride, evangelje Kristusovo oznanovat, je bil Tit med prvimi, ki so v Jezusa verovali in želeli keršчени biti. Sv. Pavla veseli Titovo zadržanje, njegova bistra glava in žlahno serce; v veri ga dobro podučil in kersti, ter ga potem za škofa otoku Kreti ali Kandiji postavi, zatoraj ima škofovsko palico v rokah, ktera pominja pastirsko palico in višje duhovstvo, kakor je vedno cveteča palica Aronova višjega duhovna naznanovala. Sv. Antonin pravi: Škofovska palica ima spodaj ostra biti, lene spodbuditi, v sredi ravna, slabe voditi, zgoraj kriva za tiste, ki so od pravega pota zašli, jih zavrniti in vkup zbrati. —

6. januarja: Sv. 3. kralji. Komu ne dopade lepa in mila evangelijska povest od modrih iz jutrovega, ki se zagledavši čudno zvezdo na nebu na dolgo pot podajo, iskat novorojenega kralja Judov, ga molit in obdarovat. Že otroci veselo gledajo take podobe ter pobožno poslušajo, kader se jim posamesne podobe razjasnujejo; zdi se jim, kakor da bi sami stali v Betlehemu in gledali priti ptuje čudne može po kraljevsko napravljene, sedeče na visokih veljbljodih, visoko pred njimi čudovito zvezdo ostati nad mestom, kjer je bilo novorojeno dete — ni konca ne kraja otroškega popraševanja, kaj to, kaj uno pomenja. Pa tudi odrasčenim je res čudno in milo pri srcu, kader ovo sveto prigodbo premišlujejo. Ali so pa ovi tri modri dro tudi kralji bili, kakor se jim sploh pravi in kakor jih tudi podobarji malajo? Ja, tega nam je že sv. pesnik, kralj David, porok, ki v svojem 71. psalmu pravi: „Kralji iz Tarziša in otoki mu bodo darove darovali, kralji arabski in iz Sabe mu bodo darila prinesli.“ Potem se tudi pravi, da so svoje zaklade odperli; le kralji zaklade imajo. So bili neverniki, preden so Kristusa spoznali in v njega verovati začeli, zato jih tudi sv. očeti, pervence naše vere, kakor tudi kralje imenujejo. Berž ko ne toraj, da so za res kralji bili, le ne mislimo si jih tako mogočne, kakor so kralji zdajnih časov. Posestnik le enega mesta, očak in zapovednik čez nekoliko 1000 ljudi, se je že kralj imenoval. Navadno vidimo ovo prigodbo takole namalano. Sv. devica Marija sedi na stolu, ter ima usmiljenega Jezusa na krilu, za njima ali zraven stoji sv. Jožef. Pred njima kleči nar starejši kraljev ter daruje skledo zlata ali zlatih denarjev, drugi nekoliko mlajši

rujavega obraza klečé ali pa tudi stojé kadilo daruje, ter kadilnico ali kako drugo posodo s kadilom v rokah ima; tretji in nar mlajši, zamorec, ima čalmo na glavi in velike uhane, ter stojé škatlo z miro napolnjeno derži. Za njimi je viditi njih spremeljevalce in veljbljode. Vse to pa zvezda nenavadno svetla obsija. Kar njih imena in pomen darov zadeva, pravi Beda častitljivi, da je nar starejši, Melhior po imenu, vseh gospodov kralju zlato, v pomen časti, slave in veličastva daroval; drugi Gašpar je Jezusa s kadilom kot Boga počastil, tretji pa po imenu Baltazar z miro umerljivost bogčloveka naznanuje. Legenda tudi pripoveduje, da je sv. tri kralje sv. apostelj Tomaž kersanski veri spreobernal in kot škofje postavil. Njih trupla so prišle iz Perzije v Carigrad, odtod v Milan, kjer je jih Kolonski nadškof Rajnald seboj v Kolonjo vzel, tam se še zdaj hranijo in posebno častijo.

8. januarja. Sv. Severin, apat, se mala kot apat, kajti po oznanovanju sv. evangelja po Avstrijanskem, Štajarskem in Koroškem je živel v samostanu z več bogoljubnimi učenci ter leta 482 v Gospodu zaspal.

Drug sv. Severin, škof Kolonski se mala, ko ljudstvu pridiga, tudi ima obrazek cerkve v rokah.

10. januarja: Sv. Pavl, pervi puščavnik. Sv. Pavla prvega puščavnika vidimo večidel namalanega kot sivega starčka; le pičla odeja iz širokega listja palmovega ga pokriva, in on kleči pred berlogom, v kojem znamnje sv. križa visi. Ali pa tudi sedi pred berlogom prejema je pol hleba kruha, kojega mu je vran po božjem pripuščanju vsak dan prinašal. Tedaj pa, ko ga je sv. Anton, puščavnik devetdesetletni starček obiskal, je vran cel hleb prinesel. Ko je umerl, ga je sv. Anton po njegovi prošnji v plajš sv. škofa Atanazija zavil. Pa ni vedel, kako in kam bo truplo pokopal; glej! prideta dva leva ali oroslana, žalostno tulita pri nogah svetega trupla, po tem pa zemljo razkopljeta in prostorno jamo naredita v to jamo sv. Anton truplo umerlega pokoplje, ter po šegi sv. katoliške cerkve dolgo nad njem moli. Obleka sv. Pavla iz palmovega listja je Anton vzel in v veliki časti inel. Umerl je sv. Pavl 343 po rojstvu Kristusovem 113 let star.

17. januarja: Sv. Anton, puščavnik. Leta svetnik se oče puščavnikov imenuje. On je tudi patron ali varh svinj, zavetnik zoper kugo in šeno. Zaničevaje posvetno bogastvo se poda Anton v neko puščavo v Egiptu, v kateri je tudi kakor svetnik 105 let star v l. 356 po Kr. umerl. Malajo ga kot puščavnika v miniški obleki, ki ima bukve v rokah; zakaj brez vse poprejšne omike se je sv. pisma iz glave naučil ter ga tudi razlagati znal. Ima tudi včasih ogenj poleg sebe, v spominj, da moč ima večnega

ognja varovati, kakor tudi ognja kuge, zatoraj se najde tudi včasih nad hišnimi durmi. Svinja poleg njega pomenja peklensko, ki je svetnika v ovi podobi hudo nadlegoval, premagal ga pa je s pomočjo sv. križa, zatoraj vidimo vselej pri njem Antonjev križ T, na njem ali pa zraven njega zvonček v pomen, da je zgodaj ustajal in druge zbujal.

Presveto ime Jezusovo. Vsak kristjan ve, da je IHS znamenje presladkega imena Jezusovega; vendar mnogoterim ne bo znano, od kod to pride? Ko je cesar Konstantin Veliki imel vojsko s svojim nasprotnikom, se mu je na nebu prikazalo znamenje sv. križa z besedami: „In Hoc Signo Vincēs!“ to je: „V tem znamenju bodeš premagal.“ Vzel si je potem ovo znamenje v svoje vojaško znamenje in je zmagal. Spodnje pismenko V so nekteri podobarji v tri žeblje premenili. IHS pa tudi pomeni: „Iezus Hominum Salvator“ — Jezus ljudi Zveličar. Ovo znamenje v sredi solca sv. Bernardin v rokah nosi, kakor se mu je bilo prikazalo. Je tudi poglobitno znamenje ali simbol Jezuitskega reda, katerega vtemeljitelj Oče Ignac Lojolan ga na persih ali pa v roci ima.

20. januarja: Ssv. Fabian in Boštjan, mučenika. Sv. Fabijan, rojen Rimljan, je bil od Boga k nar večji časti na zemlji, namreč za papeža, odločen. Ko se je duhovništvo in rimsko ljudstvo zbralo novega papeža izvolit, se prigodi, da ste obe stranki enako glasov imele. Zdaj pa se prikaže in iz višav spusti na glavo sv. Fabijana snežnobel golob. Na to ne dvomijo več, koga naj za papeža si izvolijo, namreč sv. Fabijana; zatoraj se mu na podobah golob nad glavo vidi. Pod cesarjem Decijem je krono mučeniško dosegel.

Sv. Boštjan je bil lep mladenč, stotnik telesne straže rimskega cesarja Dioklecijana. Cesar ga je močno ljubil. Ko je pa cesar zvedel, da je Boštjan kristjan, ga vkaže k stebru ali drevesu privezati in s pušicami v njega streljati. Oblačilo mu trinogi s telesa zderejo ter po cesarskem povelju delajo, dokler se jim zdi, da je že mertev. Zatoraj ga vidimo na podobah, da je na drevo ali na stebru privezan in s pušicami nastreljen. Tudi se vidi včasih v vojaški obleki, ter pušice v roki ima. Se zoper kugo v pomoč kliče, tudi strelci in lovci ga za svojega zaštitnika častijo.

21. januarja: Sv. Neža, devica in mučenica. Sv. Neža je bila lepa in imenitna devica v Rimu. Še le 13 let stara je dopadla sinu Simfronija, cesarskega namestnika, ki jo za svojo nevesto snubi. Ali deklica pravi, da si je že Kristusa za svojega ženina izvolila, ter njemu svoje serce poklonila, toraj noče drugega ženina. To Simfronija tako razkači, da jo pusti nar prej pred se, potem pa v nesramno hišo peljati, kjer se ima posiliti. Čisti devici oblačila s trupla potegnejo,

pa Bog ji je dal dolge lase, s katerimi čisto telo ovije, tudi jo po božjem načinu bela obleka in taka svetloba obdaja, da se ji nihče bližati ne upa. Torej se vidi na podobah v belem oblačilu, ali pa v dolge lase zavita. Po velikih mukah je bila obglavljena. Ko so njeni starši na njenem grobu molili, se jim je prikazala v zlatem oblačilu spremljena od veliko devic, v rokah pa jague. Iz tega uzroka ima tudi na podobah jague v rokah ali pa poleg sebe.

22. januarja: Sv. Vincenc, levit in mučenik. Ovi svetnik se mala kakor sv. Lavrenc, v levitovskem oblačilu, v roci derži raženj, na kojem so ostri železni zobí; na takega je bil namreč položen, pod njega so trinogi žerjavico djali, od vzgor so ga pa s razbeljenim železom žgali, rane s soljo potrosili, da bi ga še hujši žgale. Tudi ima tezavnicó ali pa kolo poleg sebe, na ktero je bil nategnjen.

23. januarja: Sv. Rajmund Penafortčan, apat, iz reda Dominikanov, znan zavolj svoje učenosti in svetosti. Ko je bil na otoku Majorka, ga kralj Jakob ni volje spustiti; svetnik pa kralja ne posluša ter na svojem plajšu po morju odrine. Zategadelj ga vidimo na podobah v obleki Dominikanov na plajšu po morju plavati.

24. januarja: Sv. Timotej, apost. škof in mučenik. Kder se sv. Timotej, škof v Efesu mala, ina navadno kamnje v rokah. Ko je namreč ovi svetnik neznabogom prav živo dokazoval, kako brezumno in grešno da je molikovanje ter jih prosil, naj da pustijo gerdo službo mertvih bogov, ga razkačeni brezbožni neverniki popadejo v grozovitni togoti, po zemlji vlačijo in ga poslednjič s kamnjem pobijajo.

25. januarja: Spreobehnitva sv. Pavla apostelj. Ni treba tukaj omeniti, kako je prej silni preganjavec Jezusovih spoznovavcev tak goreč apostelj postal; saj nam vse to na ta dan djanje apostoljsko 9, 1—21. lepo pripoveduje. Na podobah se nam ova prigodba razno kaže. Nar večkrat se vidi, kako Savl od bliska oslepljen s konja pade; ali pa tudi poleg konja na zemlji leži s roko se za glavo prijemaje. Oboroženi spremljevalci njegovi večjidel pešci, malokdaj pa na konjih, ga osupnjeni gledajo ali pa prestrašeni odbežijo. Na podobi, ki je jo malal slavni Mihel Angelo, se nad Pavlom Kristus v oblaku kaže. Drugod se vidi v blisku ali streli znamnje presladkega Imena Jezusovega (IHS); večjidel je pa le sam blisk viditi. Rubens je malal podobo, na kateri hudiči tri dni slepega Pavla tepejo. Tudi se najde na katerih podobah Ananias, ki Pavlu roke na glavo polaga, kateri potem spet spregleda.

26. januarja: Sv. Polikarp, škof in mučenik. Sv. Polikarp, škof v Smirni, je bil tudi zavoljo sv. vere mu-

čen. Djali so ga na germado, ter jo zažgali, ali plamen kviško gori v podobi ognjenega oboka ter se svetnika ne dotakne. Rabelj ga na to s mečem prebode; iz ove rane pa so vidili snežnobelega golobčeka proti nebu zleteti, in zajedno tudi toliko kervi izteči, da je gromado pogasila. Zatoraj ima na podobah navadno golobčeka nad glavo, pa tudi meč in palmo mučnikov v rokah v spomin kervave smerti.

27. januarja: Sv. Janez Krizostom, škof in cerkv. učenik. Zavolj svoje svete zgovornosti se ovi svetnik Krizostom ali zlatoust zove, ter ima kot znamenje svoje sladke zgovornosti bčelni sod poleg sebe. Nekteri ga tudi malajo kot škofa, ki ima v levi roci palico, v desni pa odperte bukve v spomin njegove učenosti v verskih in cerkvenih rečeh, zatoraj ga tudi cerkvenega učenika častimo. Neka legenda tudi od njega pove, da, ko je še 7 let star fantič pred podobo presv. Marije D. molil, mu ona pravi: „Poljubi me!“ — On jo poljubi, in potem zadobi imeniten dar modrosti in zgovornosti, pa tudi okoli njegovih ust se je vidil zlat kolobarček v neizbrisljivo znamenje nebeškega kušleja.

29. januarja: Sv. Frančišk Salezijan, škof. Slavni škof Genevski, sv. Frančišk Salezijan se navadno mala v škofovski obleki; nad njim je viditi prebodeno, s ternjevo krono ovito serce, v kojem je križ, ki ga zarja obdaja. Serce je Jezusovo, kojega je ovi svetnik posebno častil.

31. januarja. Sv. Peter Nolaščan, spoznovavec. Sv. Peter Nolaščan je bil eden izmed tistih svetnikov, ki so tudi v tem želeli kazati svojo ljubezen do Boga in do bližnjega, da so jetnike iz oblasti nevernikov reševali; zatoraj ima na podobah osvobodjene ali rešene sužnje in jetnike pri sebi.

Pridiga za svečnico.

(Kaj pomenjajo sveče? Govoril L. F.)

„Moje oči so vidile zveličanje, ktero si pripravil pred obličjem vseh narodov. In v razsvetljenje hajdom (nevernikom). Luk 2, 32.

V v o d.

Ko so nevošljivi bratje egiptovskega Jožefa v Egipt prodali, so poslali staremu očetu Jakopu njegovo suknjo v kri namočeno in so mu naznanili, da je morebiti divja zverina ljubljenega sina stergala. Dolge leta je obžaloval stari oče

ljubega sina, kar mu naenkrat starejši sinovi iz Egipta oznajajo veselje: „Jožef, ljubi sin, ki ga davno obžaluješ, živi, je v visoki časti in mogočen, je rešitelj cele dežele; on te pričakuje in kliče k sebi.“ Kakor da bi se bil iz težkih sanj zbudil, je izklical Jakop: „Tje se hočem podati, da vidim sina, preden j da umerjem.“ In ko je po daljnem težavnem potu prišel v lepo deželo, in mu sin na proti pride, ga častitljivo sprejeme, ljubeznjivo pozdravi in vesolja solze toči, tedaj so mu ble dopolnjene slednje želje na tem svetu. Ves vesel je rekel: Hočem sedaj umreti, moje oči so tvoje obličje vidile. Pa tudi dni njegovega življenja so mu bile potekle, kar je tako davno obžaloval, se je v veselje spremenilo; kaj bi še mogel stari Jakop sedaj veselega pričakovati? Zato so mu prav iz dnu serca prišle besede: „Zdaj hočem veselega serca umreti, ker so moje oči tvoje obličje vidile!“

Poglejmo sedaj v današnje sv. evangelje. Tudi ono nam kaže častivrednega starčeka, ki skoraj z ravno temi besedami svoje veselje na znanje daje. Pa nikar kateremu človeku niso te besede namenjene, temuč Bogu samemu, in on se ne veseli zavolj sina, ki ga je bil za mertvega obžaloval, temuč zavolj Sina prečiste Device, kateri je vsem življenje donesel. Od sv. Duha mu je bilo razodeto, da ne bo umerl, pred da ne bo zveličarja vidil. Od sv. Duha je bil tisti čas v tempelj peljan, ko sta Jožef in Marija Jezusa v tempelj prinesla. Po sv. Duhu je spoznal v detetu odrešenika, vesolja mu serce poskakuje in on reče: „Zdaj spustiš svojega hlapca o Gospod po svoji besedi v miru, ker so vidile moje oči tvoje zveličanje, katero si pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvetljenje hajdom.“ Od sv. Duha razsvetljen mož imenuje dete, katero je v naročju imel, luč v razsvetljenje hajdom. In to dete, Jezus, ko je odrastel, se je sam imenoval luč sveta. Glejte, ta beseda, da je Jezus luč sveta, spominja nas na današni praznik, na svečnico, nas pa tudi še opominja na cerkveno šego, ta praznik sveče žegnovati ali blagoslovljati. Kteri ne bi želel vedeti, kaj ta šega pomenja, da se današni praznik sveče žegnujejo, in kaj prižgane sveče v katoliški cerkvi pomenjajo. Vidimo sveče goreti pri nar veči skrivnosti, pri daritvi sv. maše, keršanskemu otroku se pri sv. kerstu poda goreča sveča in

ko kristjan od tega sveta slovo jemlje, se mu v roke poda goreča sveča.

„Zato se hočemo danes učiti, kaj pomenjajo goreče sveče v katoliški cerkvi.“

Ničesar ni sv. cerkvi zastoj vpeljanega in tako ima tudi ta navada svoj lepi pomen, poslušajte ga v imenu Jezusovem!

Razlaga.

Kedar stopimo kak velik praznik v prostorno cerkev, vidimo vso cerkev veselo razsvetljeno. Kakor zvezdice na nebesu mergolijo lučice krog prebivališča nar. Svetejšega. In kjer se opravlja nar. večja in nar. skrivnejša daritev, daritev sv. maše, povsod boš vidil, kristjan, sveče goreti. In kedar se deli ali opravlja kak drug zakrament, vselej se potrebujejo goreče sveče. Pred tabernakelnom, kjer sam živi Bog med nami prebiva, sveti se noč in dan večna luč. Na kaj nas opominjajo goreče lučice? Vse, kar sv. kat. cerkev opravlja, vsaka navada ima svoj pomen, tako tudi goreče sveče nas veliko lepega učijo. Glejte, te sveče, ki jih vidite tukaj v čast božjo goreti, nas opominjajo:

1. tistih hudih časov, ko kristjanom ni bilo privoljeno, očitno Boga častiti.

Hudo je bilo za vsakega, ktereга so neusmiljeni hajdi za kristjana spoznali; gotova, strašna smert je njega čakala. Pa vendar vse to, ja tudi nar. groznejša smert ni bila v stanu goreče serčnosti ukloniti in odstrašiti; ker očitno niso smeli častiti edinega Boga, so se ponoči ali pred svitom zbirali v podzemeljskih votlinah in pečinah. In tam na kostih pomorjenih in grozno mučenih bratov so obhajali nar. večjo skrivnost, daritev in spomin ljubezni, daritev sv. maše. V teh skrivnih kotih so se zbirali k božji časti, in goreče lučice so jim razsvetljevale temne kraje, kjer so se morali skrivati pred neverniki; tri sto let so terpeli kristjani ne zaslišane martre ali muke, katere se ne morejo povedati ali popisati.

Minuli so hudi časi, prišli so boljši časi za keršansko cerkev. Hajdovska vera je ugasnila pred lučjo keršanske vere; očitno so smeli kristjani božjo službo obhajati, pa vendar še je ostala navada luči pri božji službi žgati, da bi se spomi-

njali hudih časov preganjanja in terpljenja. Česa tedaj nas opominjajo goreče sveče? One nas opominjajo na tiste hude čase, ko so naši predstarši le skrivši in pod smertno nevarnostjo smeli božjo službo opravljati; one nas pa tudi opominjajo, se Bogu zahvaliti, da sedaj smemo očitno božjo službo opravljati, in brez strahu in nevarnosti Boga častiti. Te goreče sveče so priče gorečnosti in serčnosti prvih kristjanov; za lenega in merzlega kristjana so osramotenje. Po daljnih in skritih potih, ponoči in še tedaj v nar večji nevarnosti za življenje so hodili prvi kristjani božjo službo opravljati in si moč in serčnost dajat; sedaj pa marsikteri kristjan, pri odprtih cerkvenih vratih merzel memo gre, ali pa nekako skrivši sloni, kateremu se težko godj, majhno časa božji časti darovati, ki zraven pa toliko lepega časa v nečimernosti potratiti. Sramuje, boji se stopiti malo v božjo hišo in sveto prebivališče nar Svetejšega, ali ne sramuje in ne boji se hoditi v družbe hudobije, kjer ga čaka smert za njegovo dušo, ja večkrat še smert za truplo. Kolikorbart gledamo pri sv. maši prižgane sveče, spominjajmo se vselej gorečnosti prvih kristjanov in ogrevajmo svoje serca! —

Česa nas pa še opominjajo goreče sveče v kerš. cerkvi in posebno ta šega, da se današnji praznik sveče žegnujejo? Opominjajo nas,

2. da je Jezus prava luč sveta.

To nas opominja na besede preroka Simeona, ktere je od božjega deteta govoril: „Moje oči so vidile zveličanje sveta, luč v razsvetljenje nevernikom.“ In kdo je ta luč; ta luč je Jezus Kristus. V Betlehemu se je prikazala in razsvetlila jude in hajde. Pa ne samo judom in hajdom, vsakemu kristjanu je Jezus prijazna luč, ktera mu sveti od zibe do groba. Otroku, ki skoz vrata sv. kersta v katoliško cerkev stopi, se goreča sveca v roke poda, in kadar se kristjan v večnost pripravlja, se v umirajoče roke še poda goreča sveca; in ta lepa navada nas to uči, da je Jezus luč in naš voditelj od zibe do groba. Blagor temu, ki za to lučjo zvesto hodi. Jezus nas vodi skoz težave in nadloge tega življenja, in nas pripelje v tisti kraj, kjer bomo v večni luči ž njim prebivali. Kteri pa hodi za to lučjo? Za to lučjo hodi vsak, kteri v veri,

v zaupanji in ljubezni do Boga živi, po Jezusovem izgledu se težavnega pota čednosti derži. Žalostnega serca moramo gledati, kako marsikteri iz prevzetnosti to luč zapusti, in hoče za drugo lučjo hoditi, ktera ga v pogubljenje pelje. Kako srečen je ta, ki vse svoje žive dni te luči iz svojih oči ni spustil; na smertni postelji bode jo z veseljem prejel v svoje umirajoče roke in rekel: „Ti o moj Jezus! si bil moja luč, pripelji me k večni luči!“

Kedar se mornarji v črnej noči po morju vozijo, se na nevarnih krajih, kjer je skalovje in pesek, velika luč na visokem turnu ali stolpu prižge, da vejo, kam voziti in kje se morajo varovati.

Ljubi poslušavci moji! kaj je pa naše življenje? ali ni zlo podobno vožnji po nevarnem morju? Ja morje smemo reči je naše življenje in to morje polno skalovja, polno globčin in plitvin? Gorje tistemu, kateri na tem morju luč z oči zgubi. V očitni nar večji nevarnosti je, s svojo barko se pogubiti in potopiti. Kar sem vam tukaj v podobi pravil, to se v resnici dan na dan godi. Le pogledjmo na odraščeno mladino in vprašajmo se, koliko jih hodi za to lučjo, za Jezusom, ki nam sveti v nevarni temi življenja? Njih število je lahko soštet, precej je majhno. Že v prvi mladosti marsikteri zapusti luč Jezusovo, in hodi po potih pregrešnega življenja, kedar pa barka že h kraju gre, tedaj on s solzami išče po luči, srečen, kdor jo najde, pa le malo kteremu se najti da. Lepo pravi Jezus pri evangelistu Janezu: „Jaz sem luč, in sem za to prišel na svet, da ti, ki v mene verujejo, nikar v temi ne hodijo. Kdor resnico stori, pride na luč, kdor pa hudo stori, te sovraži luč!“ — Dalej nam še kliče Jezus prava luč: „Najte, da se vaša luč sveti med ljudmi, da bojo vaše dela vidili, in čistili vašega Očeta v nebesih.“ Glejte, to nas učijo, to nas opominjajo besede starega Simeona. Zato najte, da se sveti luč naše vere, zvesto hodimo za Jezusom, ki je naša prava luč in razsvetljenje; ali je pa kateri tako nesrečen bil, zgubiti to edino luč, vem za kraj, kjer jo bo resnično našel, in to je presveto rešnje telo. Tukaj gori večna luč, tukaj sem se kličejo vsi zgubljeni popotniki: „Pridete k meni!“ Tukaj dobite živež, tukaj streho in počivanje, tukaj je naše

zveličanje; to vam kliče večna luč, ki jo vidite pred tabernakeljnom zmirej svetiti.

Slednje pa, kar luči in goreče sveče v. kat. cerkvi opominjajo, je to,

3. da mora tudi v naših srcih zmiraj goreti plamen ljubezni in pobožnosti.

Poglejmo na Jezusovo serce, vidimo plamen ljubezni goreti iz njega. Ali bi se ne imela tudi naša ljubezen vnemati, kedar gledamo ljubezen božjo do nas? Kristjani! ravno to je, kar se današnje dni nar več pogreša. Slabo berli luč vere, ali še veliko slabejši je plamen ljubezni in pobožnosti. Vidimo kterobart v rokah marsikterega goreti svečico, pa v sercu ni plamena ljubezni, serce je merzlo. Res da gori v srcih ogenj, ali le ogenj pregrešnosti in nečistosti, kateri ne ogreva serca, le truplo požge. Vidimo včasih po velikih cerkvah goreti sto in sto sveč, o da bi bilo tudi vselej le toliko serc, v katerih bi bil plamen ljubezni in pobožnosti.

Beremo v cerkvenih zgodbah, da v prvem času niso vsi kristjani smeli pri povzdigovanju pričujoči biti; le tisti so ostali pri sv. maši, ki so zares sveto živeli, Jezusa serčno ljubili in ga pobožno molili. Vse druge je dijakon odpravil; zaupil je na glas: „Spokorniki, in kateri niste kerščeni, iz cerkve! Svete reči so za svete ljudi. Verniki ostanite!“ In iz cerkve so se morali podati vsi grešniki in nekerščeni, preden se je Jezus v presveto rešnje Telo spremenil. Mislim, da se je to godilo zategadelj, ker grešniki in neverniki niso imeli prave ljubezni in pobožnosti do Jezusa. Ni sedaj dijakona več, ki bi sedaj grešnike in nevernike iz cerkve podil; pa ljubi poslušavci moj! tam na oltarji gorijo svetle lučice, ki nam pri vsaki sv. maši na glas kličejo: „Svete reči so za svete ljudi. Kaj delaš tukaj v presveti hiši Jezusovi, ki nimaš nobene ljubezni in pobožnosti do Jezusa. Ali mar ne veš, da le tisti ljubi Jezusa, ki njegove zapovedi spolnuje; ali mar ne veš, da pobožni molivci Boga molijo v duhu in resnici? Kaj pa ti počenjaš? Ni skoraj zapovedi, zoper ktero bi ti ne grešil; tvoje truplo je tukaj v cerkvi, kje pa hodijo tvoje misli? Tako nam kličejo goreče sveče in opominjajo nas Jezusa prav

ljubiti in njegove zapovedi spolnovati, Jezusa v cerkvi pobožno — v duhu in resnici — moliti.

S k l e p.

To nas učijo goreče sveče: one nas opominjajo hvalo peti večnemu Bogu, da smemo božjo slubo očitno opravljati, one nas vselej opominjajo na našo dolžnost, gorečega serca prositi za gnado božjo, posebno za to gnado, da bi vse žive dni hodili za lučjo Jezusa Kristusa, zvesto po tem potu, kterega On nam kaže. O sreča neizrekljiva sreča za tistega, ki te luči nikoli iz oči ne zgubi, kateri kakor Marija hodi v tej luči. Nevarnih krajev se mu ni treba bati, barko življenja bo srečno h kraju pripeljal. Da ravno pridejo viharji, da ravno pridejo silni valovi, serčnega miru in zaupanja ne bo zgubil. Solznih oči — pa vendar zaupljivo bo gledal k Očetu nebeškemu, da bi ravno meč nja dušo prebodel. O Jezus! ki te je dans Simeon v tempeljno spoznal, da si ti luč v razsvetljenje hajdom! Naj da se sveti pred nami luč tvoje vere; razsvetli tudi tiste, ktere se scer med kristjane štejejo, v sercu in v djanju so pa hujši ko neverniki; vlijaj žarke tvoje luči v naše serca, da bi nikoli ne ugasnil plamen ljubezni in pobožnosti, da bi te tudi mi v večnosti kakor Simeon vidili in častili! Amen.

Pridiga za nedeljo Septuagesimo.

(Bog nas kliče.)

„Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, kteri je šel najemat delavcev v svoj vinograd.“ Mat. 20, 1.

V v o d.

„Nebeško kraljestvo“, komu se ne širi in povzdiguje serce slišati tele besede? Saj smo kristjani, kterim se nebeško kraljestvo oznanuje: „Delajte pokoro, kajti nebeško kraljestvo je blizo;“ kristjani smo, ktere je Jezus učil moliti: „Pridi k nam tvoje kraljestvo“; kristjani smo, kterim je Jezus zapovedal: „Iščite narpred nebeško kraljestvo.“ Zatoraj slišite v hiši božji tolikokrat od nebeškega kraljestva govoriti. Tudi

danes govori sv. evangelje spet od nebeškega kraljestva: „Nebeško kraljestvo, pravi Jezus, je podobno hišnemu gospodarju, kateri je šel najemat delavcov v svoj vinograd.“ To priliko je Jezus le en mesec pred svojo bitko smertjo spregovoril. Stopil je bil nek mladenč k Jezusu in ga poprašal rekoč: „Kaj mi je storiti, da dosežem večno življenje?“ Jezus mu naroči, da naj derži zapovedi božje, da naj vse svoje premoženje proda, med uboge razdeli in potem za njim hodi. Mladenč to slišati, žalostno glavo pobesi in odide. Po tem stopi pa Peter k Jezusu in mu reče: „Glej, mi smo vse zapustili, in za tebo šli; kaj bomo tedaj za to imeli?“ Jezus učencom obljubi, da bodo v njegovi časti na dvanajstih stolih sedeli in sodili dvanajst izraelskih rodov, in vsem, ki bodo za njim hodili, obeta večno življenje; kmalo pa še pri-stavi besede: „Njih veliko, kateri so prvi, bodo poslednji, in poslednji bodo prvi.“ S temi besedami je hotel mili Jezus svojim učencom in vsem svojim zvestim naslednikom povedati, da bodo nekadaj pred obličjem božjim visoko počasteni in veliko veljali, akoravno tukaj na zemlji le slabo slovijo in so le malo obražani. To jim še bolj jasno dokazati, jim jame pravi-ti priliko od delavcov v vinogradu, kakor smo jo v svetem evangelju brali. Priserčni poslušavci moji! Ta prilika tudi nas zadeva: hišni gospodar, ki je šel delavcov najemat, je Oče nebeški, delavci pa, katerih je šel najemat, smo mi. Zatoraj hočemo to priliko danes dalej premišljevat in preiskovati:

1. Koga nebeški Oče kliče;
2. Kam nas kliče, in
3. Kdaj nas kliče. Poslušajte!

Razlaga.

Danešnje sv. evangelje pravi: „Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, kateri je šel najemat delavcov.“ Hišni gospodar je Oče nebeški, kdo pa so delavci, katerih je Oče nebeški šel najemat?

1. Koga Oče nebeški kliče? Sv. cerkveni učenik Gregor nam to priliko takole razlaga: Delavci, ki jih je hišni gospodar zjutrej ob tretji, šesti in deveti uri v vinograd klical, so judje; tim je usmiljeni Bog pošiljal očake in

preroke, jim dajal lepe in sladke obljube, ž njimi sklenil prijateljsko in sveto zavezo, jim oznanoval na gori Sinaj svojo božjo voljo, jih srečno peljal iz egiptovske sužnosti v obljubljeni deželo, in tam po prerokih jih opominjeval, vere v enega samega Boga in njegovih svetih zapoved terdno se deržati. Ja preroki pa niso jih samo le učili, jih greha varovali in k dobremu opominjevali tudi prihodnjega Mesija so jim oznanovali in popisovali tako jasno in živo, kakor da bi ga vidili po svetu hoditi, slišali ga učiti, in priča bli pri njegovih čudežih, pa tudi priča bli pri njegovem britkem terpljenju in grozovitni smerti. Tako je Bog klical izraelsko ljudstvo, in ga pripravljaj za svoje nebeško kraljestvo na zemlji, za svojo sveto cerkev. Pa zraven izraelskega ljudstva so bili v starem zakonu še ajdje na svetu. Ti so od Boga zapuščeni zabredli v strašno temo nevere in krivovere, pregrehe in hudobije. Res da so od sosednih judov slišali pripovedovati od pravega Boga, res da so tudi njih svete bukve v roke dobivali, v njih prebirali sveto voljo edinopravega Boga, in v njih našli znamenje obljubljenega odrešenika; pa vendar so le tavalj po črni noči nevednosti in pregrehe, in če dalje bolj zgubljali prave zveličanske poti. Pa bije enajsta ura, in ob enajsti uri, pravi sv. Gregor, pošlje Jezus svoje aposteljne in učence po celem svetu in ti vabijo vse narode — jude in ajde — v edino zveličansko cerkev, v vinograd Jezusov. Ravno tako delajo njihovi nasledniki; pobožni in vneti misijonarji priromajo naprej iz starega Ogleja in potem iz nemških krajev tudi v naše lepe slovenske krajine, vabijo tudi ajdovske Slovence sprejeti pravo Jezusovo vero in kerstijo vse, katerim je mar za večno življenje. Tako se godi od leta do leta tako dolgo, da ajdovska vera zibne, ajdovski tempeljni padejo in prisveti prijazna luč svete vere Jezusove. Kakor se pa je godilo in se godi po Slovenskem, ravno tako se je godilo in se še godi tudi drugod po celem svetu; na vse strani vesoljnega sveta razpošilja sv. katoljška cerkev svoje duhovne in misijonarje, vabit narode vseh dežel in vseh jezikov. Oh da bi le tudi vsi ljudje svoje ušesa odperli, in sprejeli glas nebeškega Očeta, ki nas ljubeznivo kliče po milem glasu naše ljube matere, katoljške cerkve. Pa poglejmo dalej:

2. Kam nas Oče nebeški kliče?

V današnjem sv. evangeliu Jezus pravi: Hišni gospodar je šel najemat delavcov v svoj vinograd. Kteri vinograd je to, kaj hoče Jezus s to besedo reči? Vinograd tukaj pomenja sveto keršansko cerkev; ta je tisti vinograd, ktereга si je Jezus sam napravil, kakor uči sv. apostelj Pavl: „Kristus je svojo cerkev ljubil in sebe za njo dal, da bi njo posvetil, in sebi pripravil častitljivo cerkev;“ ta je tisti vinograd, kteri je postavljen častitljivo na dno aposteljnov in prerokov, oni so ga zasajali in razširjali v Jezusovem imenu po celem svetu; ta je tisti vinograd, ktereга je tisuč in tisuč mučencov in mučenic božjih s svojo lastno kervjo polijalo in zanj svoje blago in življenje dalo; ta je tisti vinograd, ki je sperva le bil malo zernice, sčasom se razširil in razkošatil od enega konca sveta do drugega in sedaj obsega vse narode od izhoda do zahoda, od juga do polnoči; ta je tisti vinograd, v katerem se hrani in oznanuje pravi Jezusov nauk, se opravlja presveta nekervava daritev in teče sedem studencov svetih zakramentov; ta je tisti vinograd, ki je nosila vse čase obilno nar zlahtnejšega grozdja in sadja, kajti v njem so prizorile neštevilne trume svetnikov in svetnic božjih, ki se sedaj v nebesih veselé in nas za seboj kličejo. Ta — sveta katoliška cerkev — je tisti vinograd, kamor nas Oče nebeški kliče in kamor nas najema, da bi opravljali vsak svoje delo in pravilo. Pa razne in mnogoverstne so dela in opravila v tem vinogradu! Glej, tamle eden sedi na zlatem prestolu, kraljuje in zapoveduje, in milijonov se jih pred njim priklanja; — tamle eden pa v tihi bajtici prebiva in nihče se ne mara zanj. Glej, tamle eden ima polne skrinje zlata in srebra in ne ve, kako bi počenjal, da bi več zagnal; — tamle eden pa ob beraški palici hodi in še črnega kruha strada. Glej, tamle eden za mizo sedi, premišljuje in spisuje, dela pravico, brani sirote in udove; uni tamle pa suka mušketo, polje in travnike obdeluje, po goščavah derva seka, ali se s kakim drugim rokodelstvom živi. Vsi ti so delavci Očeta nebeškega, ki jih je poklical v svoj vinograd in jim odločil delo in opravilo po svoji volji. Ja! nam vsem je on odločil v svojem vinogradu posebno mesto, da bi ga obdelovali po njegovi

sveti volji! Oh da bi le tudi vsi radi poslušali, kadar nas kliče:

3. Kdaj nas pa kliče Oče nebeški v svoj vinograd?

Večkrat je šel hišni gospodar delavcov najemat; šel je najpred zjutraj zgodaj, potem pa ob tretji, šesti in deveti in slednjič ob ednajsti uri.

Oče nebeški tudi nas kliče v svoj vinograd celo naše življenje, od prve ure naše mladosti do ednajste ure naše starosti. Šel je hišni gospodar zjutraj zgodaj delavcov najemat, in najel je vas, keršanski otroci! Pri sv. kerstu vas je sprejel za svoje ljube otroke, za brate Jezusa Kristusa, in za dediče nebeškega kraljestva: najel vas je, in vam obljubil toliko plačilo! Pa tudi vi ste se zaobljubili, vse terdno verovati, kar je Jezus, Sin božji učil, in kar njegova sv. katoliška cerkev verovati zapoveduje; zaobljubili ste se, po tej sveti veri tudi lepo in pošteno živeti, hudiču in vsemu njegovemu djanju se zoperstavljati, po Jezusovem izgledu pa zvesto ravnati se. Kako je z vami keršanski otroci, ali ste pridni delavci božji, ali spolnujete, kar ste pri sv. kerstu, pri sv. birmi in pri prvi sveti spovedi obljubili? Vedite, da vas ima ta Oče nebeški in Jezus Kristus naj rajši: „Pustite malim k meni priti in ne branite jim, kajti njih je nebeško kraljestvo“, je klical Sin božji. Ostanite Bogu, ljubi moji, zvesti delavci, zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi in večkrat skoz dan serčno molite, spominjajte se pogostoma Očeta nebeškega, ki je povsod in vselej pri vas, imejte vedno pred očmi božjega Sina, ljubega Jezusa in bodite pobožni, ponižni, čisti in sramožljivi in pokorni, kakor je bil On; tako bote pridni delavci božji, in bote rastli, kakor Jezus v modrosti in starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh! — Pa čas teče naglo, kmalo so otroške leta pri kraju, in otroci so mladenci in deklički; nastopila je tretja ali po našem deveta ura in Oče nebeški spet pride najemat delavcev, in pošilja na delo vas, keršanski mladenci in deklički; in veste, zakaj da vas je najel? Pridno in veselega serca delati, svojim staršem pomagati in veselja napravljati, skerbno se učiti in pripravljati na svoj prihodnji stan in poklic, zvesto in pobožno Bogu služiti, pošteno in sramožljivo se obnašati, zmerno in pametno

se veseliti, to je, začesdelj vas je Oče nebeški najel. Mladenči in dekliči, kako opravljate svoje dela in dolžnosti? Zakaj stojite tukaj na tergu brez dela? Komaj je fant izul svoje otroške črevlje, proč je že tudi vsa ponižnost in prostodušnost; že nosi glavo po koncu, pod nosom pa smodko, že je dal hitro slovo molitevnim bukvam in patnoštru, že malo mara za cerkev in domačo hišo, že kljubuje in naganja svojim staršem, že zahaja v slabe tovaršije, že lazi po noči po grešnih potih, že nori po kerčmah in po dobrih voljah. Komaj je deklica prirastla in cveti kot žlahtna violica na božjem vertu, že suče oči po možkem spolu, že daje prostora gerdemu poželenju, proč je njena tiha ponižnost, sramožljivost in pobožnost, kar keršansko devico nar boljše kinča, na serčni molitvi in božji službi nima več dopadanja in veselja, glejte! kako se ona prevzetno napravlja in nosi, kako se nastavlja in vlačí po plesiščih, kako nesramno znanje dela, lepe besede in prošnje svojih staršev pa v vodo mečlje. Oh! kerš. mladenči in dekliči, zato vas Oče nebeški najel ni; to je volja božja, da se odpoveste hudobiji in posvetnim željam, ter trezno, prijetno in bogaboječe živite na tem svetu; zakaj svet preide in vse njegovo veselje, le kdor božjo voljo spolnuje, ostane vekomaj! — Ljuba vigred kmalo mine in skoraj nastopi vroče poletje; tudi tvoja mladost, o človek! kmalo preide, in bije šesta ali po našem dvanajsta ura. Hišni gospodar spet gre najemat delavcev in najeme sedaj vas, keršanski možje in žene. Opoldne solnce naj bolje pripeka, in delo naj bolj tlači. Tudi delo, ktero vam je Bog v svojem vinogradu odločil, je naj bolj težavno, kerš. možje in žene. Za večno zveličanje svoje duše pa tudi svojih podložnih, svojih otrok in poslov skerbeti, vsakdanji kruh služiti sebi pa tudi svoji družini, mnogoterne težave in nadloge voljno prenašati, s svojimi sosedi v ljubezni in miru živeti, in obilno dobrih del doprinašati; za to vas je Oče nebeški najel, to je vaše delo kerš. možje in žene. Pa oh! kerš. možje, koliko vas je, ki stojite na tergu brez dela, ktero za vas gre! Koliko vas je, kterim je malo mar za zveličanje svoje, še manj pa za zveličanje svoje družine; ali mar ne veljajo tudi za vas besede Jezusove:

„Iščite nar popred nebeško kraljestvo in vse uno vam bo naverženo?“ Zakaj da opuščate molitvo, zakaj da zanemarjate božjo službo in božjo besedo; ali mar ne veste, da nič ne pomaga človeku, naj si pridobi cel svet, na svoji duši pa škode terpi? Oh koliko jih je možev, ki, namesto svoje otroke in posle skerbno podučevati, k dobremu ravnati, od greha odvrčevati, jih celo zanemarjajo, jih po grešnih potih hoditi pripusté, da! sami pohujšujejo! Koliko jih je možev, ki, namesto svoj-težko in kervavo prisluženi denar hraniti, za hišne potrebe in za dobro izrejo otrok obračati, ga le po kercmah in dobrih voljah zapravljajo, ženam in otrokom beraško palico v roke dajejo! Koliko jih je možev, ki svoje sosede gerdo imajo, jim škode želijo in narejajo, serd in sovraštvo napravljajo! Pa tudi kerš. žene rade zanemarjajo svoje dolžnosti; koliko jih je, ki se ravnaajo po svetem pismu: „Žene! vaša lepota ne bodi zunajna, spletene kite, zlate kincarije, drage oblačila, ampak tiha pobožnost, ktera v oči ne drega, mičen tihoten duh, ki ne preide in Bogu zlo dopade; bodite podložne svojim možem, sramožljivost in pohlevnost — to bodi vaša lepota!“ Taki maloprida delavci so večjidel ljudje na svetu; kaj pa dela hišni gospodar? Usmiljeni Oče nebeški le kliče in kliče, gre najemat delavcov še ob deveti ali po našem ob tretji uri popoldan in vabi vas, stari dedeji in babice. Že so vam lice upadle — skoraj bo truplo trohnelo, že so vam se lasje pobelili — skoraj bo zima, že se vam tresejo noge in roke — skoraj bojo počivale v grobu, že so vam oči oslabele — skoraj jih vam bojo zatisnili, — in vi — vi, ki na pragu večnosti stojite, in bote skoraj stopili pred hišnega gospodarja oster odgovor dajat od svojega hiševanja, vi stojite brez dela, brez pravega dela, ki za vami pojde v nebesa pred božjega sodnika. Oh znebite se posvetnih skerbi, obračajte svoje oči obilno proti nebesom, zdihujte po svetih nebesih, žebrajte za svete nebesa, trudite se za nebesa, prenašajte voljno in ljubeznivo svoje križe in težave, omivajte s solzami resnične pokore vse grehe svojih poprejšnjih let, in skoraj bo vaš delavnik srečno dokončan!

Sklep.

Ljubi poslušavci moji! Slišali ste, kako nas Oče nebeški vse klice, da delamo v njegovem vinogradu, v sv. katoljski cerkvi, in da delamo na tistem mestu in v tistem stanu, kamor nas je postavil. Oh da bi le vsi radi in veseli poslušali njegov mili glas, ki nas klice od jutra do večera našega življenja. Pa vem, da si nekteri mislijo: „Poboljšati in pokoro delati, je dosti časa, na stare dni, na smertni postelji je še dosti časa, saj je tudi v današnjem sv. evangelju hišni gospodar še le ob ednajsti ali po našem še ob peti uri, to je že na večer šel delavcov najemat.“ Res je, ljubi moj, da je prava resnična pokora vselej Bogu dopadljiva in za cloveka zvelicavna. Pa povej mi: ali boš imel še časa poboljšati se, ali si mar ti gospod svojega življenja, morebiti da je tvoja ednajsta ura že pred durmi; — povej mi, ali boš imel gnade božje, toliko in toliko let si jo zamečeval, morebiti da si jo pa tudi že zamudil; — povej mi, ali boš imel tudi volje greh zapustiti, ki si ga toliko let ljubil; — povej mi, ali boš imel tudi moči ves bolen, vpehan, že v smertnih težavah pravo, resnično pokoro delati? „Eden je bil, pravi Avguštin, kteremu je Bog na smertni postelji nebesa obljubil, desni razbojnik, en je bil, da ne obupaš, pa le samo eden je bil, da se ne prederzneš.“ Dan našega življenja je kratek, kmalo gre solnce naše k božji gnadi in potem nastopi noč, in nihče ne more delati več. Zatoraj veselimo se; poklicani smo v vinograd Gospodov vsi, delajmo pridno in zvesto, da bomo izvoljeni za nebese tudi vsi! Amen.

Pridiga za drugo predpostno nedeljo (Seksagesima.)

(Nespodobno in škodljivo je navadno pustno veseljevanje; govoril Bl. H.)

Ktero je med ternje padlo, so tisti, kateri so slišali, pa potem grejo in so od —
sladnosti življenja zadušeni, in ne prinesejo sadu.^a Luk. 8, 14.

V v o d.

Ajdovski Slovenci, ki so v starodavnih časih v naših krajih prebivali, so med drugimi bogovi tudi imeli boga hru-mečega veseljevanja in obilnega pirovanja ali gostovanja. Kurent je bilo temu moliku ime. Njemu v čast so po več dni s pojdinami in pijančevanjem, s petjem, z godbo in plesom, obhajali veselice, pri katerih so se grehi požrešnosti in nesramnosti po divjaško delali; kajti oslepljeni neverniki so mislili po tej razujzdanosti svojemu moliku visoko čast skazati. Hvala Bogu! nesrečni časi nevednosti, zmotnjav in očitnega molikovanja so minuli, kjer ljudje edino-pravega Boga še niso poznali, in so toraj brez prave vere po strašni dušni temnobi tavali. Solnce zveličanske vere Jezusove je naše slovenske kraje veselo obsijalo, in po hribih in dolinah, kjer so nekaj ajdje svoje svoje molike imeli, darovaje jim celo svoje vjete sovražnike, zdaj keršanske cerkve, kapelice in križi stojé, v znamenje, da se nam je nebeško kraljestvo približalo, in smo odločeni, „oznanovati moč tistega, ki nas je k svoji čudni luči poklical“, I. Pet. 2, 9. Ajdovski časi so scer minuli, pravim, in imeli bi Vsegamogočnega klečé hvaliti, da je po svoji milosti tudi med nami užgal nebeško luč prave vere. Pa žalibog! — težkega serca rečem — ajdovsko življenje se tudi med nami kristjani še zmeraj ponavlja, in zlasti zdaj o pustnem času ajdovske šege, katerih bi nas imelo sram in strah biti. Vse pustno veseljevanje sploh je taka ajdovska šega, ki se je iz časov neverstva in molikovanja med keršanstvo vrinila, in se kristjanom nikakor ne spodobi.

Če človek, po svojem nevarnem nagibu v hudo nagnjen, že sploh skušnjavam le težko zoperstoji, se o pustnem času rad toliko spozabi, da ne pozna nobene mere zavžitka in dobre

volje, in se zapeljivosti voljno uda, ker misli, da je tačas več kaj dovoljenega, kakor drugihmal, in ker ga verh tega tudi še pohujšljivi izgled drugih na široki terg pregrešnosti vleče. Med hrušem in trušem pustnega veseljevanja gre clovek po navadi ves nemaren zapravljat svoje premoženje, svojo nedolžnost in poštenje, in kvarit svoje zdravje — gre ves nemaren v priložnost, kjer se Bog strašno žali, duša pa na večno pogublja. Kaj čudo, da pri takem cloveku seme božje besede med ternje pade, in sadu ne prinese, ker se po razujzdanem veseljevanji sam za njo ogluši in jo v sercu zaduši? Da nas te besede Jezusove ne bodo zadevale, ne posnemajmo, ljubi moji, ajdovske šege nespodobnega in grešnega pustnega veseljevanja. „Čujte! nas opominja Jezus, ker ne veste, kedaj Gospod pride.“ Mark. 13, 35. Zato vam hočem zdaj v kratkem pokazati:

„Kako nespodobne in škodljive so nekatere dobre volje, ki jih ljudje posebno o pustnih dneh radi obhajajo, da se jih bote zanaprej ogibati vedeli, in tako obnašati se, kakor kristjanom pristoji in je vašim dušam v zveličanje. Pripravite se!

Razlaga.

„Veselite se vselej v Gospodu! govori sv. apost. Pavl, vnovič rečem, veselite se! Toda vaše poštenje naj bo znano vsem ljudem, zakaj Gospod je blizo“, Filipč. 4, 4—5. Iz teh besed vidimo, da je dobre volje biti tudi po božji postavi dovoljeno, ali „vaše poštenje naj bo vsem znano“ — apostel pristavi. Dobro imamo tedaj razločiti, ktere dobre volje da smemo uživati, in kako veseljevati. Tudi Jezusa najdemo pri ženitvi v Kani na Galilejskem in pri gostii Matevževi, in resnično Bog cloveka ni le za žalovanje in za terpljenje stvaril, ampak da bi se z nedolžnim srcem svojega življenja veselil, in svojemu Stvarniku toliko večjo hvalo vedel ter mu z veseljem služil. Ali sedajni svet nedolžnega veselja skoraj ne pozna več, in svoje dobre volje vse narobe obhaja. Le poglejmo, kaj vganja!

1. Navada je med nami, po kateri se pustni dobrovoljci s šemami in raznoterimi cunjami prav čudno

napravljajo in od hiše do hiše ali pa kjer si bodi nesramno norijo. Povejte mi, dragi moji, ali je to pametno? Ali bi ne imelo človeka, kateremu je Bog pred vsemi stvarmi luč pameti prižgal, da bi kakor kralj nad vesoljnim stvarjenjem gospodoval, ali bi ga ne imelo sram biti, tako zamečevati se, in postaviti se kakor norca vsem pametnim ljudem v zasmeh? Ali se spodobi, imenitno človeško telo, v katerem prebiva duša po božji podobi stvarjena, tako pačiti in osramovati? Ali ni to grešno, če človek, ki je za kerv Kristusovo večnega pogubljenja odkupljen in bi s strahom in trepetom noč in dan za svoje zveličanje skrbeti imel, namesto tega z nespodobnimi burkami zlati čas trati, in se nemarno v nevarnost greha poda?

Verjemite mi, kristjani, da vse te šale in norčije nimajo celo nič smešnega in veselega, ampak veliko žalostnega na sebi. Zakaj, dokler ti ljudje sami sebe pozabijo in norčije vganjajo, ima peklenski sovražnik lepo priložnost, jih v svojo mrežo loviti. Tudi on dene prijazno šemo ali maskaro pred svoj strašni obraz; še le potem se pregreha v svoji gerdobi pokaže, ko je storjena. Gotovo je, da maskare sramožljivost zatirajo, nesramnosti in razujzdanosti pa vrata odpirajo. Maskara je goljufna obleka, pod katero se rada pregreha zakriva. Kakor je sovražnik v paradižu podobo kače oblekel, da bi mu ložeje bilo, Adama in Evo zapeljati, ravno tako se še zdaj zapeljivci radi šemajo, da bi jim lože steklo, nedolžnost zapeljati. Toraj ne posnemajmo sovražnika našega zveličanja, in odpovejmo se nespodobnim in nevarnim norčijam, ki jih nespametni ali pa malovredni ljudje o pustnem času vganjajo. Obnašajmo se, kakor se pametnim ljudem in zlasti kristjanom spodobi, in dobro si zapomnimo, kar sv. apostel Pavl govori, rekoč: „V ostalem, bratje, kar je resnično in pošteno, kar je prav in sveto, kar je ljubeznivo, kar vam dober sloves pridobi, kar je čedno in lepo zadržanje podpira, to si k sercu vzemite“, Filipč. 4, 8.

2. Druga neporednost, ki ime kristjana oskrunja in se zlasti pustne dni rada doprinaša, je nezmerno pirovanje ali preobilno zavživanje jedil in pijač. Sploh se kaže, kakor bi ljudje mislili, da je te dni trebih naš Bog, ker si res mnogo prizadevajo, njemu dobro vstreči. Ne govorim

toliko od poedin, če ravno tudi jedi ne zavživajo po meri, ali pijanost, ona mati vsega hudega, pustne dni strašno strašno kraljuje. Vse kerčme najdemo polne, in v sercu se človeku toži, viditi, kako nemarno ljudje svoje premoženje zapravljajo, svoje zdravje podkopavajo in svoje poštenje zamečujejo. Nikarte tako, dragi moji! ampak „bodite trezni in čujte, nas opominja sv. Peter, ker vaš sovražnik, hudič, hodi kakor rjoveč lev okoli, in išče, koga bi požerl.“ (5, 8.) In sv. Pavl govori: „Ne vpijanite se vina, v katerem je razujzdanost“, Efež. 5, 18. Resnično, človek, ki svojo pamet zapije, je podoben neumni živini; pa še veliko huji je. Le poglejmo, kako nesramno pijanec divja. Kar misli je gerdoba, kar govori je nesramnost, kar počenja je sirovost in celo njegov poželjivi pogled je pregreha. Pohujšanje, sovražtvo, prepir, boj in umor izvirajo iz pijanosti. Sosebno pa ste si nečistost in pijanost sestri. O kolika pregreha je požrešnost, ker iz nje toliko hudega prihaja! Zato je pa tudi njena kazen večno pogubljenje, zakaj „pijanci, govori sv. Pavl, nebeskega kraljestva ne bodo posedli“, I. Kor. 6, 10.

Ljubi kristjani! „kakor po dne pošteno hodimo; ne v požrešnosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevošljivosti, ampak oblecite Gospoda Jezusa Kristusa. Zakaj mi nismo dolžniki mesa, da bi po njegovem poželenji živeli; kajti če bote mesu živeli, bote umerli, če bote z duhom dela mesa vkončavali, bote živeli“, nas opominja apostel, Rim. 13—14.: 8, 12—13. Zatajevati samega sebe in kročati svoje počutke nas je Jezus, naš zveličar v besedi in po svojem lastnem izgledu učil, in v nebesih imamo veliko tavižent svetnikov, ki so po ostri zmernosti svojo popolnost in prijaznost-božjo dosegli. Zmernost je mati vseh čednost in prva stopinja proti nebesom, in zategadelj govori sv. Ciprijan: „Tudi ne enega ne bote našli, ki bi si ne bil po zmernosti nebesa odperl.“ — Ne obtežite toraj svojih serc s požrešnostjo zavoljo svojega zveličanja, pa tudi zavoljo svojega časnega blagra ne. „Kdor mehko življenje ljubi, bo obožal, in kdor je vinu in gostovanju udan, ne bo obogatel.“ Prig. 21, 17. Kolikokrat se zapravljivci in zlasti požrešniki tega prepričajo. Kar v veselih dneh nemarno potratijo, tega jim go-

lovo v prihodnje pomanjkuje; pogosto morajo za beraško palico prijeti in potrebnega kruha stradavati. Čeravno pa bi vas premožnejše to ne čakalo, vediti morate, da vam je Bog lastnino ubogih izročil, naj jih preživite, in da blago ubogih sirot zapravljate, akoravno od svoje obilnosti gostujete. — Proč tedaj nezmerno pustno pirovanje, iz kterega ljudem toliko časne in večne nesreče izvira! Velikoveč se serčno vojskujemo zoper poželenje mesa, in tudi marsikaj dovoljnega pritergujemo, da se bomo po takem temu, kar je prepovedano, lože odpovedali. Ne živimo, kristjani, da bi jedli in pili, ampak jejmo in pijmo, da zamoremo živeti. Nismo služavniki trebuha, ampak pravega živega Boga!

3. Tretja prav za prav ajdovska šega, ki poštenje kristjanov strašno podira, in se sosebno pustne dni košato obnaša, je prevzetni ples ali rajanje, kakor ga naši dobrovoljci po kerčmah obhajajo. Vsaktera hudobija se po stopinjah narašča; tako tudi nesramna razujzdanost. Z norčijami se začčenja, ki človeka oslepijo; potem se človek z močnimi pijančami omami in svoje grešno poželenje podkuri, zadnič pa se plesaje zdivja. Tedaj je ples, tako reči, zadnja stopnja v pogubljenje. Zato že ajdovski modrijan Cicero govori: „Ples je zadnja vseh hudobij, in vse pregrehe v sebi zadržuje.“ Vsi pobožni kristjani in vsi sveti učeniki vere Jezusove so nespodobnost in škodljivost nesramnega plesa spoznali in ostro pred njim svarili. Tako sv. Efreml pravi, „da se tam, kjer plešejo, praznik hudicev obhaja“, in sv. Korel Boromej govori: „da je ples krogu podoben, vsred kterega se satan, in okoli njega njegovi služabniki vertijo.“ In to je resnica, zakaj nikjer se hudiču, tako očitno ne služi, kot na plesišču. Tukaj se najde vse ve, kar poželenje ~~oči~~ in poželenje mesa spodbada; vse sleparije zapeljivosti se tukaj razodevajo, vse mreže pregrehe so nastavljene! Sploh se da reči, da vsi tisti, ki na posvetne plese zahajajo, so ali že nečistniki, ali pa bodo saj v kratkem postali. Človek bi moral res angel biti, kterega bi na plesišču skušnjava ne premagala. Zakaj nesramni pogledi in govori, ktere tam vidiš in slišiš, gizdasta obleka, močne pijače in jedi, prijazno obnašanje z ženskim spolom, zapeljiva godba, povoljna priložnost — vse to zamore tudi naj nedolž-

nejšega pa tudi nar pametnejšega človeka oslepiti in omamiti, ter ga pahniti v brezden pregrehe. „Ni mogoče, govori sveti Ciprijan, da bi človek vsredi ognja ne gorel.“ Zato tudi sv. Ambrož pravi: „Plešišče je mertvaški oder nedolžnosti in pokopališče sramožljivosti.“

Poslušajte kristjani, kaj nam sv. pismo pripoveduje, da vidite, kako škodljiv in pregrešen da je ples. Pred kraljem Herodežem je pri nekem gostovanji Herodias, hčerka njegove priležnice, rajala. Omamljen od vina in od lepote dekletove oslepljen, ji Herodež obljubi dati, karkoli bi želela, bodisi polovico svojega kraljestva. In, oj groza! od malopridne matere nagovorjena, deklica tirja glavo Janeza kerstnika. Tukaj se, ve matere, učite svoje hčere zavračevali od plesa, in vnemati sramožljivost in bogaboječnost v njih sercih, namesto da bi jim pripuščale, se brez varha nesramno po plesiščih vlačiti. —

S k l e p.

Preljubi moji! Slišali ste zdaj, kako nespodobno za kristjane je navadno pustno veseljevanje, ki se z nespametnimi norčijami, z obilnim pirovanjem in plesom obhaja. Slišali ste tudi, koliko pregreh in koliko časne in večne nesreče za človeka iz takega nepoštenega veseljevanja izvira. Ne posnemajmo tedaj, kristjani mi, tih ajdovskih šeg, in ne hodimo po stopinjah nesrečnih nevernikov, zakaj noč zmotnjav je prejšla, dan pa se je približal, v katerem nam luč prave vere pot zveličanja razsvetljuje. Ne podajmo se med hrušem dobrih volj v nevarnost, svojo dušo pogubiti. Velikoveč delajmo s strahom in trepetom brez prenehanja delo zveličanja, ker ne vemo, kedaj Gospod pride, nas na sodbo poklicat. Sklepajmo pa tudi pobožni svoje molitve z molitvami svete cerkve, ktere ona, ljubezniva mati, za rešenje grešnikov zadnje pustne dni očitno opravlja, ravno ko se jih naj več na široko pot pogubljenja podá. Ne pozabimo, da vse, „kar je na svetu, je poželenje mesa, poželenje oči in prevzetnost življenja, kar ni od Očeta, ampak od sveta. Svet s svojim poželenjem preide, kdor pa voljo božjo spolnuje, ostane vekomaj.“ I. Jan. 2, 6, 17. Amen.

Postne pridige od Kristusovega terpljenja.

Pridiga za nedeljo Kvinkvagesimo.

(Zakaj je postni čas?)

„Glejte, gremo v Jeruzalem, in vse bo dopolnjeno, kar je pisano blo po prerokih od Sina človekovega.“ Luk. 18, 31.

V v o d.

Ko je v starih časih huda zima že veseli vigredi začela roko podajati, se je za en dan življenje kristjanov čudno spremenilo. Sveta katolijska cerkev je trohico žeganega pepela na njih glave potrosila, je vsakemu te besede govorila: „Spomni se o človek! da si prah in se boš spet v prah spremenil“ — in kakor sneg pod pepelom zibne, tako je od tiste ure utihnila muzika, veseljevanja in poloma ni blo več slišati, ajdovski pust je keršanskemu postu prostor naredil, in je blo, kakor da bi bil s pepelnično sredo en štiridesetdanski praznik nastopil. — Tudi mi bomo v treh dneh k altarju povabljeni; nekaj žeganega pepela nam se bo na naše čelo potrosilo in reklo nam se bo: Kaj smo po svojem telesnem življenju in kakšno spremenjenje na naše telesa v nekoliko letih čaka; pa že danes pustno nedeljo, zraven ko posvetni ljudje posebno danes svojo minijoče, morebiti tudi pregrešno veselje v se črepljejo, zraven ko posebno danes hudobec svojim prijateljem svoje veselje ponuja, v brezumni jedi in pijaci poslednje pustne ure uživljati, pamet, zdravje, morebiti tudi dobro vest in mir svojega serca zapraviti, nespodobno vpiti in nesramne norčije uganjati, — danes že naša cerkev sveti postni čas začne; ona nam našega zveličarja na potu v Jeruzalem kaže, kako svojemu terpljenju na proti gre, in nam nja besedo v evangelju bere: „Glejte! gremo v Jeruzalem, in vse bo dopolnjeno, kar je od mene pisano od prerokov, da bom izdan nevernikom in zasramovan, bičan in zapljuvan, in kader me bojo umorili, bom tretji dan spet ustal od smerti:

„Tako tedaj tudi danes, kakor večkrat v letu, svet in cerkev po celo drugem, vsak po svojem potu hodita; svet svoj razuzdan pust dokončuje, cerkev pa se pripravlja na svoj štiridesdanski post. Tudi mi ga v božji hiši že zdaj hočemo začeti in ga v svojih hišah, v svojem življenju nadaljevati in dokončati po postavi in namenu naše svete cerkve. Kakor pokoren hlapec sv. cerkve jaz vas totje peljem, kamor je po današnjem evangelju naš zveličar nam popred šel; postne nedelje in veliki petek ne bom v svojih pridigah nič drugega govoril, kakor Kristusovo bitko terpljenje z vami premišljeval; imam pa tudi zaupanja do vas, da bote kakor pokorni otroci svete cerkve to moje premišljevanje radi prišli poslušat, da bote pobožno in zgrevanega serca z meno hodili okoli po Jeruzalemskem mestu, gledali in si k sercu vzeli, kako na tenko in kako strašno se je tam vse dopolnilo, kar so preroki od Jezusa Kristusa, in od njegovega terpljenja prerokovali. Kakor v začetek in vvod v moje letošnje postne pridige vam danes pokažem, da se to naše premišljevanje posebno za sveti postni čas spodobi; zakaj sveti postni čas je od cerkve postavljen:

1. da bi v miru in pokoju svoje misli zbirali in zbranega duha globoko v svoje serce pogledovali;

2. da bi vojskovali se s sebo in s svetom in pravo pokoro delali: in

3. posebno, da bi premišljevali Kristusovo terpljenje se učili, sami sebe zaničevati, premagovati in tako zasluženja Kristusove smertne bitkosti se vdeleževati.

Od tega me danes poslušajte v imenu božjem in njegove cerkve!

Razlaga.

1. Glejte, mi gremo v Jeruzalem, in vse bo dopolnjeno, kar so preroki od mene oznanovali, s temi besedami se naš Gospod poslednjokrat iz Galileje v Jeruzalem poda, ako ravno ve, da ga tam grozovito terpljenje in zaničljiva smert čaka; nas pa opominjajo danes te besede, da bi ta čas, kateri zdaj pride, Galilejo sveta zapustili, in v svojih mislih, v svojem

premišljevanji večkrat v Jeruzalem, to se pravi v tiho mesto našega serca se podali, da bi svoje razkropljene in raztrošene misli zbirali, da bi večkrat oči in ušesa zatisnili za cel zunajni svet, in le samo s seboj opraviti imeli. Ta je prvi namen, iz kterega je cerkev postni čas postavila, da bi nje otroci nikar celo le zunaj sebe ne bili in le pri posvetnih rečeh in skerbeh, temuc da bi enkrat tudi k sebi prišli, svoj nevarni dušni stan si k sercu vzeli in na vagi svoje vesti in božjih postav prevagali, kakošni smo in kakošni bi imeli biti. Naš zveličar se je v puščavo podal, in tam s postom in z molitvami svoj štiridesetdanski post opravljal; svet so zapustili rajni puščavniki, in so samotne kraje poiskali, da bi glas svoje vesti ložej slišali, da bi madeže na sebi očitniše spasli, kadar jih nič zunajnega ne moti; kateri svetniki pa niso tako storiti zamogli, so se saj enkrat v letu, posebno pa skoz sveti post, od sveta odtergali, so se v svojo hišo, v svojo izbico zaklenili, da bi v tihem premišljevanji čez se, na rajtingo se pripravili pred Bogom. Pero, ves čas napeto, se zlomi, in nič ni človeku tako nevarno in škodljivo, in ga tako strašno nazaj ne postavi, kakor to, kader je njegova glava brez počivanja polna posvetnih misel; nič njemu pa tako močno naprej ne pomaga na poti h keršanski pravičnosti, kakor to, da se včas takih skerbi znebi, in je sam s seboj in z Bogom. „Kakor ptice pred hudo uro pod košato drevje vbežajo, kakor se jelen pred vročino v hladno goščavo skrije, ravno tako — pravi sv. Franc Salez. — mora tudi duša včas posvetni prah od sebe odtresti, in v tihem premišljevanji čez se, moč iskati zoper skušnjave sveta.“ In ta čas za tiho premišljevanje je sveti post! Prepovedano je ta sveti čas od cerkve ženitovanje in veseljevanje; prepovedano je tudi po cesarski postavi muzika in ves nespodobni polom; v miru in tihoti bi imel vsak koj na glas svoje vesti poslušati, se ogledovati v ogledalu keršanske popolnosti, da bi spoznal, česar druge čase morebiti spoznati ne utegne, da je majhen čistega na njem, temoč morebiti vse pomazano, da ni vreden božje obličje gledati, kader bi ga Gospod takega pred se poklical. Čas tihega premišljevanja nad seboj je sveti post. Zato danes, na pragu tega svetega časa, opominjam vse mlade ljudi, pustite posebno zdaj vse ponočne

pakodre, zavolj katerih so vsi, kateri počivati želijo, nad vami nevoljni; za to danes zarotim vse pijance, obilno je razbijenja in žaljenja božjega saj te sveti čas posta si prizadevajte, in ali si pijače čiste ne morete pritergati, pite tako, da bote svojo pamet obderžali, in da drugim pohujševanja ne bote dajali; za to prosim vse, kateri še resnično skerb imajo, svojo dušo zveličati in Bogu dopasti, pogledujte ta post radi na se, storite rajtingo s svojo vestjo, da bote k spoznanji prišli, da še niste dovolj dobri in popolni pred Bogom, temoč da vam h kersanski popolnosti morebiti še veliko manjka, zraven pa tudi da zamorete se prav vseh svojih grehov in slabost obtožiti. —

2. To spoznanje vas bo samo k poboljšanju ravnalo, in nikar koj zato je štiridesdanski post, da bi kristjani sami sebe premišljevali, temoč da bi tudi sami sebe spoznavši resnično pokoro delali. Ja sveti post je drugič tudi čas: sam sebe zatajevati, čas za pokoro. V starem testamentu so spokorniki v znamenje svoje žalosti nad svojimi grehi se v prahu valjali, svoje oblačila tergali ali pa s pepelom svojo glavo posipali. Tudi nas bo cerkev v sredo s pepelom potrosila, in skoz to ceremonijo vabila k pokori; vsako nedeljo, in vsak dan, na kateri god kakega večjega svetnika ne pade, bote skoz celi post modro (plavo) barvo pri sv. maši vidili, ktera je barva pokore; vse molitve, ktere cerkev ta čas v nebo pošilja, na to merijo, da bi milostljivi Bog vsem grešnikom duha prave pokore dal, da bi se z njim popolnoma spravili, in pri njem večno živeli. Zato sv. katolijska cerkev ostro zapoveduje, da mora vsak, kateri hoče še njen otrok ostati, kateri noče med nevernike in očitne grešnike štet biti, saj enkrat v letu po zakramentu sv. pokore z Bogom se spraviti in proti veliki noči sveto rešnje telo vredno prejeti; za to nas tudi že današnje evangelje opominja na Gospodovo obljubo, da bo tretji dan spet od mrtvih ustal, da bi mi po nauku njegovega apostola starega človeka z njegovim pregrešnim djanjem slekli in pokopali, in ustali s Kristusom k novemu življenju, ustali iz pokopališča naših grehov kakor vsi drugi novi ljudje, prerojeni po Bogu v resnični pravičnosti in svetosti. Sveti post je posebno čas pokore! Na to nas opominja telesni post, kakor se je postil naš zveličar v puščavi Kvarantaniji, kakor so ga

spolnovali na svetu apostoli, in kakor so ga deržali vsi pravoverni kristjani; zakaj post, kader se prav derži, je po besedah sv. pisma odeja, ktera zakriva veliko grehov, je denar, s katerim svojih dolgov pred Bogom že tukaj moremo precej poplcati, je šola, v kateri se navajamo, sebe zatajevati, sebi kaj pritergovati, poželenje svojega serca premagovati in krotiti, on je zdravilo, ktero, ako ga vedno pri rokah imamo, nas obvaruje novih padcev v stare grešne navade. Lepo je tedaj, ako ta post tako deržiš, kakor tebi cerkvena postava naročuje; še lepše je, kadar sam kaj pristaviš, in morebiti totje do velike noči pri postnih jedih živiš; naj lepše bi pa po nauku sv. Avguština blo, ako bi vsem svojim počutkom vso pregrešno sladkost pritergal, ako bi tudi tvoja duša se postila, in se odpovedala vsemu, kar ni prav, in kar Boga žali. Varujmo se za to vsega takega življenja, ktero se za kristjane nikolj ne spodobi, naj manj pa v tistem času, v katerem bi imeli s pokoro in s poboljšanjem Boga potažiti; deleč od nas naj bojo vsi smertni, naglavni grehi, da se nikar nov dolg ne nabera, ko še morebiti starega nismo poplačali; Bog nas vari tega, da bi s svojim postom ene rane obvezali, s svojim razuzdanim življenjem pa druge narejali! Zdaj nastopuje Bogu svet čas, zdaj se približujejo dni pokore, dni našega zveličanja; „verzimo zdaj od sebe dela temnice — opominja nas sv. Pavl — in živimo kakor po dne pošteno, nikar v ožertnosti in pijančevanju, nikar v nesramnosti in nečistosti, nikar v prepiranju in sovraštvu, temuč oblecimo Gospoda Jezusa Krístusa in živimo kakor otroci od njega razsvetljeni.“ Zlasti vas pa prosim: Obiskujte radi ta postni čas keršanske nauke, v katerih bomo v pripravo za velikonočno spoved nauk od sv. pokore ponavljali; pošiljajte pa tudi svoje otroke k takemu podučanju, da bi se zgodaj učili, greha kakor nar večje hudobe se varovati, in se popolnoma očistiti, ako so se že z grehom soznarili, da bi še tako vsi vredne storili, Gospodovo vstajenje čistega serca z eno prav veselo Alelujo častiti. —

3. Postni čas pa ni koj samo za to postavljen, da bi mi v se pogledali in na svojem poboljšanju delali; temuč ta je tretjič nja posebni namen, da bi mi pobožno Kristusovo terpljenje premišljevali, in to premišljeva se poterdili

na potu k zveličanju. Gospod sam nas vabi k takemu premišljevanju; v današnjem evangelju pravi: Glejte, gremo v Jeruzalem in tam bo vse dopolnjeno, kar so preroki od Sina človekovega prerokovali, da bo izdan nevernikom, zasramovan, stopen in zapljuvan, in kadar ga bojo umorili bo spet ustal od smerti.“ Naša cerkev nas kliče k takemu premišljevanju, kadar črn pert pred altar obesi, na katerem nič ne vidite, kakor podoba terpejočega zveličarja; vaše serce samo vas vleče k takemu premišljevanju, kadar sv. križev pot radi obiščete, in doma morebiti vsak dan skoz sveti post žalostni del roženkranca molite. Kristusovo bitko terpljenje in grozovitna smert pa tudi zasluži, da si ga prav globoko v naše serca vtisnjemo!

Pred svetim križem še le spoznamo, kako grozno oster da je Bog, in kako strašno hudoben da je greh. Tako je greh strašen, da sam vsegámogočni Bog in vsegavedni Bog ni vedel in ni mogel nesrečni greh drugač popraviti in zbrisati, kakor da je svojega edinorojenega Sina dal v smert, v grozovitno smert na križu! O neskončna ostrost razžaljene pravice božje, oh strašna hudoba pregrehe! Ali boš še zanaprej tudi grešil, tudi še zanaprej žalil toliko ostrega Boga, ki te bode enkrat na večno sodil, tudi še zanaprej doprinašal toliko strašnega greha? „Nič ne more, uči sv. Bernard, našega serca grehov tolikanj očistiti, nič hudega poželenja v nas tolikanj ukrotiti, nič k dobremu nas tolikanj priganjati, kakor večkrat in živo premišljevali Jezusove kervave rane.“ Na Kristusovem terpljenji tudi še le prav gledamo, kako usmiljen da je naš Bog, in kako neskončno da je božji Sin pregrešni svet ljubil. „Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdor koli v nja veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje.“ Oče nebeški je dal svojega Sina, in božji Sin je prestal strašne bolečine in grozno smert iz ljubezni do nas. Vse bolečine, ktere je Jezus prestal, in ktere bomo sv. postni čas premišljevali, nam na glas kličejo: „Glej, človek, kolikanj te Jezus ljubil!“ Jezus je bil žalosten do smerti, in je od dušnih bitkost kervav pot potil; glej, človek! tako te ljubi; Jezus je bil izdan, kot razbojnik vjet in zvezan; glej, človek! tako te ljubi; Jezus je bil pretepan in

s ternjem kronan: glej, človek! tako te ljubi; Jezus je bil po krivem k smerti obsojen in na križ pribit: glej, človek! tako te ljubi. „Nihče, pravi Jezus, nima večje ljubezni, kakor je ta, če kdo svoje življenje da za svoje prijatelje“, — Jezus je pa celo za grešnike, svoje sovražnike, terpel in življenje dal! Kamenenih src bi morali biti, ako bi se pri premišljevanju Jezusovega britkega terpljenja in smerti naše serce goreče ljubezni do Jezusa ne vnmale: „Kdor pa moje zapovedi derži, ta je, ki mene ljubi“, govori Jezus; tako bojo moje pridige od Jezusovega terpljenja — zaupam na neskončno usmiljenega Boga! — vas posebno naganjale, Jezusove zapovedi zvesto spolnovati, vas pa bodo tudi podpirale v vseh križih in težavah tega življenja.

Človek toliko rad svoje reve in bolečine prijatelju potoji, in če najde pri prijatelju ravno terpljenje, kakor on ima, nekoliko lažje svoje terpljenje prenaša. Kdo pa je naš večji prijatelj, kakor za nas križani Jezus? In kateri človek ima kako terpljenje, da bi ga ne bil križani Jezus poskusil. Hodite toraj keršanske duše, rade k postnim pridigam, pojdite z menoj na Kalvarijo pod Jezusov križ, v njegovih kervavih ranah najdete sladke tolažbe v vsem svojem terpljenju. Jezus sam vas k sebi kliče: „Pridite k meni vsi, ki ste trudni in s križi obloženi, jaz jih vam bom polajšal.“ Pridite bolniki, ustopite se pod britko podobo Jezusovo in poslušajte, kaj pravi Jezus: Imaš razne in velike bolečine; pa ogleduj moje rane, moje kosti, vso mojo kri, ktera bolečina je večja? Pridite ubogi reveži, in ogledujte Jezusa na križu in poslušajte: Res, da te ubožstvo tare, pa poglej mojo oblačilo: nag visim na sramotnem križu! Pridite preganjani in obrekovani, pogledjte Jezusa na križu in poslušajte: Moje ljudstvo me je zaverгло, moji prijatli so me zapustili, moji sovražniki me preklinjajo! Poslušajmo vsi, kar nam vsem Jezus pravi, vsi smo ja Evini otroci ptujci v tej solzni dolini: „Hlapec ni boljši Gospoda“, če se tvojemu Gospodu taka godi, kaj hočeš ti? Pa nič ne maraj: Moj tovarš si v terpljenju, boš tudi moj tovarš v nebeškem veselju; zdaj si z menoj ponižan, boš pa tudi po smerti z menoj povišan!“ Le hodite pridno

k postnim pridigam in najdete veselja za svoje žalostno serce. Sv. Brigita, še le deset let stara, je poslušala pridigo od Jezusovega terpljenja, in skoraj je omedlela velike serčne žalosti. Precej po tej pridigi se jej ponoči križani Jezus prikaže; in od tiste ure ga ni mogla nikdar pozabiti več, zmiram ga je pred svojimi očmi imela in njegove bolečine premišljevala in obžalovala. To premišljevanje se je ljubezni in hvaležnosti do Jezusa unemala, je greh sovražila in se ga skerbno varovala, ostro se je pokorila in vsa poterpežljiva bila v vseh nadlogah. Oh da bi tudi pri nas vseh premišljevanje Jezusovega terpljenja toliko lepega sadu obrodilo: sam večni Bog daj!

S k l e p.

Priserčni bratje in sestre moje! pustna nedelja je danes: kliče nas svet na svoje veselice, kliče nas Jezus in nas opominja svojega britkega terpljenja in grozovitne smerti. Za kom se bomo podali, za katerim jo bomo potegnili? Poleg pota je sedel neki slepec in je klical: Jezus, sin Davidov, usmili se me; in Jezus mu je dal spregledati. Tudi med nami je dosti slepcov, ki ne vidijo svoje prave sreče in tečejo proti večnemu pogubljenju. Zatoraj mili Jezus usmili se tudi nas, da spregledamo in vidimo, kje nas čaka prava sreča. Pomagaj, nam da se sveta varujemo, in se tebe deržimo in za teboj hodimo! Amen.

Pridiga za I. postno nedeljo.

(Jezus na oljski gori.)

„Kristus je za nas terpel, in vam sled zapustil, da hodite po njegovih stopinjah.“
I. Petr. 2, 21.

V v o d.

Jezus je prišel na svet, hudičevo kraljestvo razdjal. Danes ga vidimo, kako se pervokrat s satanom vojskuje. Približal se je čas, ko bi imel usmiljeni Jezus svoje zveli-
Prii. za cerkev.

čansko delo začeti, najpopred ljudi učiti in potem za nje svojo kri preliti. Preden pa je tega imenitnega in težavnega dela se poprijel, se je podal v puščavo, se 40 dni in noči postil, premišljeval in molil in tako pripravljaj se na svoje prihodnje opravilo. Peklenški satan to viditi, se podstopi, Jezusa skušati in v greh zapeljati. Sam božji Sin in satan peklenški se vojskujeta. To strašno vojsko nam popisuje današnje sv. evangelje. Ves prijazen je satan Jezusu rekel: Kaj boš toliko lakotoval, samo reci temu kamenju, naj se v kruh spremeni, in imaš dosti jesti.“ Jezus mu pa kratko odgovori: „Pisano je, človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ktera pride iz božjih ust.“ — Perva je skušnjavcu spoderknila, pa njemu še ni zadosti; na verh strehe visokega tempeljna Jezusa pelje in mu reče presladko: „Ako si Sin božji, verzi se tukaj doli; zakaj pisano je: Svojim angelom je zavoljo tebe zapovedal, in na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ob kamen ne zadeneš.“ Jezus pa spet kratko pravi: „Je pisano: Ne skušaj Gospoda svojega Boga.“ Še tretjo skušnjava Jezusu satan navije: Na visoko goro ga pelje, kaže mu okoli lepe dežele in mesta, hribe in doline in pristavi: „Poglej, vse to ti dam, ako pred me padeš in me moliš.“ Zdaj se Jezusu zadosti dozdeva, zatoraj mu zagromi: „Poberi se satan, pisano je: Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi.“ Satan se je prestrašil in zbežal; angelci so pa pristopili, in Jezusu stregli. Oh koliko lepih naukov nas mili Jezus danes uči! On nam je danes izgled zapustil, da moramo mi tudi na vsako delo in opravilo z molitvijo pripravljati se in v božjem imenu ga začeti. Dalej nas danes Jezus uči, da so skušnjave neogibljive tudi nam, da ima vsak človek svojih skušnjav, pa vendar ni se nam jih preveč bati, premagali bomo, ako se ravnamo po Jezusovem sprelepem izgledu in ako njega za pomoč in gnado prosimo: „Kristus je bil skušan, da bi od skušnjavca kristjan ne bil zmagan“, pravi sv. Avguštin. Rad bi od teh lepih in tehtnih resnic vam dalej in več govoril, pa ne smem, saj veste, kaj sem vam obljubil, in mož beseda hočem biti. Zatoraj podajte se z menoj za Jezusom, pogledjmo in spre-

mimo ga, kako on hodi svoj križev pot, ki ga je na oljski gori nastopil in dokončal na Kalvariji. Pojdite toraj z menoj danes na oljsko goro, in pogledjmo:

„Kaka se Jezusu na oljski gori godi, in kako se on tam obnaša.“

Usmiljeni Jezus! ki si skoz svoje terpljenje in svojo smert cel svet odrešil, daj nam svoje gnade in pomoči, ta sveti postni čas tvoje britko terpljenje in smert tako premisljevati, da nam bo tvoje terpljenje v večno veselje, in tvoja smert v večno življenje; poslušajte!

Razlaga.

1. V svetem paradižu — prelepem vertu — se je prvi greh doprinesel in naš pregrešni dolg naredil, v Getzemani, nekem vertu blizo Jeruzalema — se je Jezusovo britko terpljenje pričelo in naš pregrešni dolg začel se plačevati. Ob devetih zvečer stopi Jezus na vert Getzemani, kamor je že popred Jezus rad zahajal, na tihem molit in se pogovarjat s svojim nebeškim Očetom. Toraj ko z aposteljni na vert pride, pusti jih osem tukaj, le Petra, Janeza in Jakoba vzame seboj in gre bolj v vert ž njimi. Tiha noč vso zemljo pokriva, svetla luna po nebu plava, in Jezus gre s temi tremi aposteljni pod oljkami; kar se ga loti velika žalost, britkost ga opade, groza ga obletuje, težave ga sprehajajo, tresti se začne in pa trepetati. Milo reče tedaj trem aposteljnem: „Moja duša je žalostna do smerti; ostanite tukaj, in pa z menoj čujte in molite.“ In stopil je on lučaj dalječ od njih in se je vergel na svoje kolena. Zdaj, ljubi kristjani, stopite v duhu na vert Getzemani, pogledjte in stermit: Jezus leži na svojem obrazu pred svojim nebeškim Očetom, medli in žaluje, moli in klice, prosi in zdihuje, se trese na vsem životu, in oh groza! kervav pot poti. Pogledjte, kako kervav pot po njem stoji, z njega na tla kaplje, in Jezus smertnih britkost omedljuje! Oh usmiljeni Jezus! odkod tvoje smertne britkosti, odkod tvoj kervavi pot? Jezus, on Bog in človek skupej, je vsevedoč in ima tukaj na vertu Getzemani pred seboj vse pregrehe, storjene od začetka do konca sveta: „Oče nebeški je ja nas vseh grehe nanj naložil!“ To strašno

butaro vseh pregreh čuti Jezus nad seboj, in vidi na sebi vse gerdobe in ostudnosti vseh grehov. To čutiti in viditi nad seboj, Jezus ostermi in njegovo precisto in presveto serce se trese in žaluje: Jezus pa zdihuje in klice, moli in kervav pot poti! — Pa ne samo zavoljo težke butare pregreh vesoljnega sveta Jezus kervav pot poti, ampak ker na enkrat vidi pred seboj vse britko terpljenje, ktero ima nadnj priti. Jezus — on živi Bog — gleda pred seboj vse, kar ga čaka; on — pravi človek — strahu in žalosti omedljuje zavoljo tega, kar ga čaka. On vidi, kako gerdo ga bodo beriči kmalo vezali, kako nespodobno potiskovali in pehali, kako ga bo nezarobljeni hlapec za uho vdaril, hudobna druhal zasramovala, zapljuvala in s pestmi bila, kako ga bo Herod zasramoval in za norca imel, kako ga bo Pilat ukazal po celem životu razmesariti, mu na glavo ternjevo krono pritisniti, ga v rudeč plajš zaviti — vse to vidi vsevedoči Jezus, in kaj bi se ne tresel in ne bal? Pa vidi še več, on pravi Bog vidi, da bo za puntarjem in morivcem Barabom postavljen, od Pilata po nedolžno v smert obsojen, nag na križ pribit, s sulico v serce preboden, in da bo kot nar hujši hudo delnik vsred dveh razbojnikov na sramotnem križu umerl! Vidi dalej goreče solze, ki jih bo njegova preljuba mati Marija za njim točila, vidi strašne bolečine in muke, ki bodo njegove aposteljne in učence zadevale, vidi zaničevanje in preganjanje svoje svete cerkve do konca sveta — vse to vidi in omedli! Vendar njegovo terpljenje tukaj na vertu Getzemani še ni pri kraju, še tretje bolečine ga obsujejo: vidi, da se bo pri vsem njegovem terpljenju se vendar veliko duš prosto voljno pogubilo! Oh! pravi sam pri sebi, kaj mi pomaga, tako veliko in tako grozno terpeti, ako se veliko neumerjočih duš vendarle pogubi — večno pogubi! Keršanski brat, keršanska sestra! ali vidiš, kako gerd, kako hudoben, kako strašen da je greh: „zavoljo greha, pravi sv. Bernard, toči Jezus ne le britke solze, ampak kervavi pot poti!“ Oh usmiljeni Jezus! na oljski gori si vidil težko butaro pregreh celega sveta nad seboj; tudi moje pregrehe so bile med njimi, so te tlačile in ti hudo prizadevale; — vidil si, svoje britko terpljenje in grozno smert zavoljo pregreh celega sveta: tudi moje pregrehe

so bile med njimi, so te teple in na križ pribijale; — vidil si, svojo rešnjo kri zastonj prelito in veliko duš na večno pogubljenih! Kje si vidil tedaj tudi mojo ubogo dušo! Bog prenese, da bi jo bil vidil med tistimi, ki pojdejo v večno pogubljenje! Naka, preklet bodi greh, ki je nedolžnemu Jezusu toliko grenkost in britkost napravil, preklet bodi greh, ki tudi meni napravlja večnih bolečin in težav! Slovo toraj vsakemu grehu, slovo za vselej, to obljubimo danes, ki v duhu na oljski gori stojimo; to sveto obljubo pa hočemo ponavljati, kedar slišimo četertek zvečer veliki zvon peti in nas opominjati kervavega pota, ki ga je Jezus za nas prelijal in za naše grehe! —

2. Smertne britkosti Jezusa sprehajajo, žalosti in bolečin kervav pot poti, kako se obnaša, kam se oberne, kje išče pomoči? Kje je Lazar, Jezusov ljubi prijatelj, da bi ga tolažil, kje so aposteljni in učenci, da bi mu stregli; kje je Marija njegova mati, da bi mu pomagala? Pri ljudeh za Jezusa ni pomoči, pri ljudeh je pa tudi ne išče. Poglejmo v sv. evangelje, kaj nam pripoveduje? Pokleknil je in molil rekoč: „Oče, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih, vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ Tako moli, tako prosi, tako zdihuje, tako kliče Jezus k svojemu nebeškemu Očetu, in to svojo molitvo trikrat ponavlja. In glejte, nebesa se odpró, nad oblaki se angelj prikaže in se na vert Getzemani spusti, — grenkega kelha ne odvzame, pa Jezusa potrdi in mu pomoči prinese. — Pojdite na oljsko goro, in stopite na vert Getzemani, vi žalostni revni kristjani! in učite se od Jezusa, kako se v težavah in nadlogah obnašati in kje pomoči iskati. Oh ne zanašaj se sam na sebe, ti si preslab in ne znaš in ne moreš si vselej pomagati; ne zanašaj se na dobre prijatle, radi bi ti pomagali, pa tudi ne vedo in ne morejo! Tam goraj v nebesih si išči pomoči, tam goraj kraljuje vsemogočni Oče, ki more vselej pomagati, tam goraj kraljuje dobrotljivi Oče, ki tudi hoče pomagati, tam goraj kraljuje vsevedoči Oče, ki tudi ve in zna vselej pomagati; zato — raj opminja sv. Jakob: „Ako je kdo žalosten, naj moli“, in že v starem testamentu pravi sam Bog po kralju Davidu: „Na den britkosti in težave klici na me, in te bom rešil, vesel

me boš hvalil“, „v težavah sem pri tebi, rešil te bom in k časti povišal“, ps. 49 in 90. Tako je Bog sam govoril in se zavezal uslišati tiste, ki se bodo k njemu obrnili. Zatoraj ljubi bratje in sestre moje, ki pod butaro težkega križa zdihujete, bodite potaženi, bodite veseli! Saj sedaj veste, kako si zamorete pomagati in težki kamen svojemu srcu odvaliti. K nebesom povzdigujte oči in roke, iz celega srca zdihujte in molite z milim Jezusom: „Oče, ljubi Oče! ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene, pa vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ Tako moli prav po otroško in zaupaj terdno, da bo usmiljeni Oče nebeški gotovo pomagal tebi, svojemu ubogemu otroku; moli pa tudi udan v voljo božjo, ne terdi le svoje, ne sili Boga, ampak naj Bogu veljati, naj se zgodi, kakor On hoče, ne pa kakor ti hočeš; moli dalje še stanovitno, ako te Bog hitro ne usliši, ne zgubi srca in upanja, le terkaj in terkaj, saj je Jezus tudi trikrat ponavljal ravno tisto molitvo in je učil: „Ko bi kdo izmed vas prijatla imel, in bi k njemu šel o polnoči, in mu rekel: Prijatelj! posodi mi tri hlebe, ker je moj prijatelj prišel k meni iz pota, in nimam kaj pred nja položiti; uni pa znotraj odgovoril in rekel: Ne delaj mi nadleže, duri so že zaperte, in moji otroci so z menoj v hramu, ne morem ustati in ti dati. In ako uni le še terka, vam povem: ko bi ravno ne ustal in mu ne dal za to, ker je njegov prijatelj, bo vendar zavoljo njegove nadležnosti ustal, in mu dal, kolikor potrebuje“; tako uči Jezus in pristavi: „Toraj prosite in se vam bo dalo, iščite, in bote našli, terkajte, in se vam bo odperlo!“ V svojih revah in nadlogah prosite otroško, udano in stanovitno, in spoznali bote, da je res, kar pravimo: Molitva železne vrata prebije! Saj je tudi sv. Monika celih devet le za svojim zgubljenim sinom Avguštinom britke solze točila in goreče prošnje za njim pošiljala; in stanovitna molitva je pomagala: sin tolikih solz in molitev se ni pogubil — velik svetnik je postal, in materna žalost se je v veselje spremenila. — Ako pa Bog vaših prošenj vendarle ne usliši, bodite prepričani, da je bolje za vas, da vas ne usliši in vam keliha vašega terpljenja ne odvzame. Koliko jih je, ki si mislijo srečo in veselje prositi, si pa le prosijo časne nesreče in večnega pogubljenja! Kako dobro,

da Oče nebeški Jezusove prošnje uslišal ni; ne imeli bi odrešenika, ne zveličarja, ne svetih nebes; poslal mu je angelja, da ga je poterdil, — Jezus je terpel in mi imamo odrešenika, imamo zveličarja, imamo svete nebesa! Zatoraj, revna kersanska duša, zdihuj in moli v težavah in nadlogah: „Oče nebeški, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih, pa vendar ne kakor jaz hočem, ampak kakor ti hočeš!“ —

3. Tako je Jezus molil, in angel božji se mu iz nebes prikaže, in ga potolaži in poterdi. Ves pokojen in k smerti pripravljen ustane Jezus od molitve, gre tudi svoje zaspane aposteljne zbujat, pa glejte! vrata na vert Getzemani se odpro in Judaž stopi noter; za njim pride velika derhal vojšakov in bericev svetilnice in bakle, meče in sulice, kole, vervi in verige v rokah. Ko bi trenul, je ves vert od bakel in svetilnic v svetlobi, in po vsem vertu orožje rožla. Judaž Iškariot gre ravno proti Jezusu, ga pozdravi rekoč: „Pozdravljen bodi, učenik!“ In potem še Jezusa poljubi, kajti dal jim je znamenje rekoč: „Kterega poljubim, tisti je, njega primite in peljite ga varno.“ Kaj pravite, ljubi kristjani; poljubimo le dobrotnike in prijatle, Judaž pa poljubi Jezusa, da bi ga izdal, izdal sovražnikom, izdal v smert! Kaj pa Jezus počenja? Jezus ga milo pogleda in mu ljubeznivo reče: „Prijatelj! čemu si prišel? Judaž! ali poljubovaje izdaješ Sinu človekovega?“ Ali je mogoče, da mu te mile besede niso sprelete vse žile in kosti, ga omečile in poboljšale? Pa vse je bilo zastonj; zatoraj ga Jezus pusti in gre poln svete serčnosti in brez vsega strahu beričem in vojšakom naproti in jim reče: „Koga iščete?“ Enoglasno mu odgovoré: „Jezusa Nacarenskega.“ Pokazati očitno, da bi ga zoper njegovo voljo vjeti ne mogli, in da gre v smert, le ker sam hoče, da se jim radovoljno, ne prisiljen v roke da, to očitno pokazati, reče sedaj Jezus mogočno pa pokojno: „Jaz sem!“ In oh čuda! pri tej priči vsi zadniški odskočijo, in kakor od strele zadeti vsi na pol mertvi znak na tla popadajo! Oh pač lahko bi bili spoznali iz tega čudeža, da imajo pred seboj vsemočnega Boga v človeški podobi in da je velika hudoba, kar počenjajo! Pa je tudi zastonj, in Jezus jim da, da se zdramijo in na noge skobacajo. Potem jih pa spet vpraša: „Koga

iščete?“ Spet mu rečejo: „Jezusa Nacarenskega!“ Jezus jim odgovori: „Saj sem vam že povedal: Jaz sem! Če tedaj mene iščete, pustite tele — moje apostelne, — da gredo.“ Vojšaki in beriči zdaj k Jezusu pristopijo, in ga primejo. — Vidimo pred seboj na oljski gori velike grešnike; grešniki so bili ajdovski in judovski beriči, ki so Jezusa vezali, še večji grešnik pa je bil Judaž, ki je svojega Boga in mojstra prodal. Na sredi med njimi stoji Jezus, kakor nedolžno jagne med volki; in kako se Jezus obnaša. Vojšake in beriče z svojo mogočno besedo na tla verže, jih prestrašiti; Judaža milo ogovori in prijatla imenuje, omečiti ga. Tako dela Jezus, grešnike spreoberniti in poboljšati tamkaj na oljski gori, ravno tako pa tudi dela še sedaj med nami. Sedaj pošilja sreče sedaj nesreče, sedaj veselja sedaj žalosti, sedaj jih boža, sedaj pretepa: vse, grešnike zbuditi in spreoberniti. Grešnik! kako pa je s teboj? Bog te podene na bolno postelj, ti naklada strašnih bolečin in te postavi na vrata strašne, neskončne večnosti: to je mogočna Jezusova beseda, ki pravi: „Jaz, tvoj Bog, sem gospod tvojega zdravja, in tvojega življenja.“ Grešnik! imaš dobrega prijatla, ki je s teboj vred še močen in mlad, in s teboj vred na smert nikoli ne pomisli; pa vidiš, kako ga nagla smert zadavi in njegovo dušo postavi pred ostro sodbo božjo: to je Jezusova mogočna beseda, ki pravi: „Ne veste ne ure ne dneva.“ Grešnik! imaš veliko posvetnih skerbi, le posvetne misli ti rojijo po glavi, na neumerjočo dušo, na večnost, pekel in nebesa pozabiš; pa pride ogenj, in ti požge tvoje pohoštvo, pride toča in ti žito in vinograde pobije: to je Jezusova mogočna beseda: „Iščite najpopred božje kraljestvo in njegovo pravico, vse uno vam bo naverženo.“ Grešnik! Bog ti daje obilno sreče pri živini, ti polni skednje in košče, tvoja družina je zdrava in vesela, tvoji otroci so umni in pridni, vse, vse ti gre srečno spod rok; to je Jezusova ljubezniva beseda: „Prijatelj! tako ti povračuješ božjo neskončno ljubezen in dobroto; žališ Očeta, ki te blagruje, raniš serce, ki te neskončno ljubi!“ —

Tako Jezus se sedaj grešnike kliče in naganja, danes z lepo jutre s hudo; kakor še jim bolj prilega. Kako pa je vas klical, ljubi poslušavci moji? To vse le sam večni Bog

ve; jaz vam le to povem, da njegovega usmiljenja ni konca ne kraja, in da vas ravno danes spet z lepim vabi in naganja, zapustiti nesrečni in žalostni greh.

S k l e p.

Danes smo ja gledali v duhu Jezusa, kako na oljski gori zdihuje in žaluje, kako moli in prosi, kako smertnih težav terpi in kervav pot poti zavoljo naših grehov. Ali smo mar tako terdovratnega serca, kot ajdovski in judovski beriči, kakor nehvaležni Judaž Iškarriot? Vojsaki in beriči so smejé Jezusa vezali, Judaž se je veselil, ko so mu sreberni dnarji v roki cingljali. Pa oh groza! ne dolgo potem je Judaž šel, je vzel verv in se obesil: „Bolje bi blo, da bi ne bil ta človek nikoli rojen bil,“ pravi Jezus. Nočem tako nesrečen biti, pa tudi ne smem tako terdovraten biti! Zatoraj usmiljeni Jezus, ki si Judaža tako milo pogledal in prijazno nagovoril, danes tudi mene milo pogleduješ in k sebi vabiš. Zavoljo mojih grehov ti smertne brikosti terpiš in kervav potiš, daj mi saj grenkih solz, svoje pregrehe prav obžalovati! Za to tudi tebe prosim, Oče nebeški! Naj se zgodi vse po tvoji sveti volji, le to naj se zgodi po moji, da svoje grehe resnično spoznam, serčno zgrevam, se jih čisto spovem, pravo pokoro delam, in se za naprej jih zvesto varujem! Amen.

Kerščanski nauki.

XXX. Glej katekizem: Od druge cerkvene zapovedi.

V v o d.

Nar svetejša reč, ki si jo človek le misliti more, nar svetejše opravilo, ki ga na tem svetu imeti znamo, nar večja skrivnost, ki jo nas naša sv. vera uči: je daritev sv. maše. In od sv. maše govori druga cerkvena zapoved, ktera se takole glasi: „Bodi ob nedeljah in zapovedenih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši.“ Jaz sem znanirom te misli: ko bi ljudje od sv. maše bolj dobro podučeni bli, ko bi prav vedeli in si prav k sercu in na misel vzeli, kaj da je sv.

maša in kaj se pri sv. maši godi, bi gotovo rajši v cerkev hodili, pobožnejši tisto slišali in si več dobrot in dobička pri sv. maši zadobili. Zatoraj vas hočem danes prav kratko pa lahko zastopno nar potrebnejše resnice od sv. maše razložiti; le prav zvesto poslušajte!

Razlaga.

Kaj se godi pri sv. maši? Kar se je enkrat godilo na gori Kalvarii, kader je Jezus na križu visel in skoz svojo smert se daroval nebeškemu Očetu za grehe celega sveta: ravno to se godi še zdaj pri vsaki sv. maši na nekervavo, čudno vižo. Pri vsaki sv. maši se kervava daritev Jezusova na nekervavo vižo ponavlja. Kaj je tedaj sveta maša? Sveta maša je nekervava daritev novega testamenta, je vedni spomin tiste kervave daritve, katero je Jezus Kristus enkrat na križu doprinesel. Zakaj se pa sv. maša daritev imenuje? Sveta maša se daritev imenuje, ker se v tisti nebeškemu Očetu Telo in Kri Jezusa Kristusa na altari daruje. In nekervava daritev se imenuje, ker se v njej kri ne preliiva, kakor se je na svetem Križu zgodilo. Kdo je sveto mašo postavil? Jezus Kristus je pri zadni večerji sveto mašo postavil. Že v stari zavezi so imeli mnogotere daritve. Alj vse te daritve, s kterimi so Boga častili, niso iz svoje lastne moči Bogu dopadle in za storjene grehe zadostile, ampak so bile le senca, le podoba tiste kervave daritve, ktero bo obljubljeni Mesija enkrat na križu doprinesel za grehe sveta. In kader se bo to zgodilo, bodo vse daritve starega testamenta nehale in samo Jezusova daritev se bo povsod ponavljala do konca sveta. Tako je govoril Božji Duh po Malahiju, zadnem preroku stare zaveze, rekoč: „Nobenega dopadenja nimam nad vami, in darov iz vaših rok ne bom nič več jemal; zakaj od sončnega izhoda do zahoda bo med narodi veliko moje ime, povsod se bo daroval čist dar mojemu imenu; ker moje ime bo veliko med narodi; tako govori Gospod vojsknihih trum.“ Malah. 1, 10. In to obljubo božjo je Jezus pri zadni večerji dopolnil. Takrat je daritev svete maše postavil, ki se bo opravljala do konca sveta. Premislimo torej, kako se je to zgodilo. — „Prišla je Jezusova ura iz sveta iti

k nebeškemu Očetu. Pa preden se loči od svojih apostelnov, ki jih je vselej ljubil, jih še prijazno in ljubeznivo pogosti, in zadnikrat ž njimi večerja; jutre ob zorej bo njegovo truplo že v grobu ležalo. Velikonočno jagne so jedli in spomin odrešenja izraelskega ljudstva iz egiptovske sužnosti so obhajali. Jezus Kristus se ravno zdaj še k večjemu odrešenju pripravlja; odrešenje vsega človeškega rodu od greha in večne smerti pojde zdaj zdaj opravljat in novo zavezo, zavezo ljubezni in miru, hoče postaviti med Bogom in med ljudmi. Kakor je pa nekdanj Mojzes po božji volji vsako leto velikonočno jagne jesti zapovedal in letno gostovino postavil v spomin, da je bil izraelski narod iz Egipta rešen: tako hoče zdaj tudi Jezus po Očetovi volji gostijo narediti v spomin odrešenja vsega človeškega rodu. Ko Jezus in njegovi apostelni odvečerjajo — bilo je četrtek večer — je še nekaj kruha na mizi in nekaj vina v kelhu. In zdaj — o zapomnite si ljubi moji! to skrivnost Jezusove neizrečene ljubezni do nas! — zdaj začne Jezus Kristus daritev svete maše postavljati. Vzeme kruh v svoje svete in častite roke, oberne oči proti nebu k svojemu Očetu, ga zahvali, posveti kruh, ga razlomi in poda svojim apostelnom, rekoč: „Vzemite in jejte; ker to je moje Telo, ki bo za vas v smert dano. To delajte v moj spomin.“ Po tem vzeme Jezus kelh z vinom v svoje svete in častite roke, spet zahvali svojega nebeškega Očeta, posveti kelh, ter ga poda apostelnom, rekoč: „Vzemite in pijte iz njega vsi; ker to je moja Kri, kri novega testamenta, ktera bo za vas in njih veliko prelita v odpuščanje grehov. To delajte, kolikokrat pijete, v moj spomin.“ (Mat. 26, 21. Luk. 22, 19.) Apostelni so vzeli razlomljeno podobo kruha iz Jezusovih rok v svoje roke, in so jedli; so vzeli tudi kelh, si ga okrog podajo, ter pijejo iz njega. Alj kar so apostelni jedli, ni bil več kruh, ampak je bilo Jezusovo rešnje Telo; kar so pili, ni bilo več vino, ampak je bila Jezusova rešnja Kri: zakaj Jezus Kristus je s svojimi vsegamogočnimi besedami, ktere je izrekel nad kruhom in vinom, velik čudež storil, kruh je spremenil v ravno tisto svoje Telo, ki je bilo drugi dan — v petek ob treh popoldne — na križu za nas umorjeno, Bogu v rešni dar; in vino je spremenil v ravno tisto svojo Kri, ki

jo je drugi dan za nas na križu prelil v rešni dar. Le samo podobi kruha in vina ste ostale nespremenjene; le barva, slaj in duh kruha in vina je še ostal. Tako je Jezus na nekervavo in skrivnostno vižo svoje Telo in svojo Kri v podobi kruha in vina dal v smert, alj Bogu Očetu daroval in apostelnom dal zavžiti in zapovedal to storiti do konca sveta. In tako je Jezus postavil nekervavo daritev novega testamenta, ktera se imenuje sveta maša. Jezus Kristus je tedaj prvi na zemlji maševal; za Njim njegovi apostelni, in zdaj vsi nastopniki apostelnov in učencov Gospodovih vsak dan kruh in vino v Telo in Kri Jezusovo spreminjajo in nebeškemu Očetu darujejo. Premisli, o kristjan! kako velik čudež se tedaj pri vsaki sveti maši godi! Alj je mogoče, da bi ti pri tej nar svetejši daritvi bil, in brez vse pobožnosti in merzlega serca! Zakaj je pa Jezus daritev sv. maše postavil? Jezus Kristus je daritev svete maše postavil: 1. Da bi svoji cerkvi pravo in resnično daritev do konca sveta zapustil. 2. Da bi veden spomin kervave daritve na križu v svoji cerkvi ohranil. In 3. Da bi nam dal sosebno znamnje svoje neskončne ljubezni do nas. Kdo tedaj opravlja daritev sv. maše? Jezus Kristus sam opravlja daritev svete maše, ker se na nevidno vižo Bogu daruje samega sebe za nas; na vidno vižo pa opravlja to daritev mašnik, ki je k temu darovanju skoz zakrament sv. mašnikovega posvečenja oblast in pravico dobil. Alj je kak razloček med daritvo sv. maše in daritvo na križu? Daritev svete maše je ravno tista daritev, katero je Jezus na križu doprinesel; le v tem je razloček, kako se daruje. Na križu je Jezus prelil svojo kri; pri daritvi svete maše se pa kri ne prelije več. Samo to je razloček, drugega pa ne. Kako pa opravlja mašnik daritev sv. maše? Mašnik opravlja daritev sv. maše skoz to, da ravno to stori, kar je storil Jezus Kristus pri zadni večerji. 1. Vzeme kruh in kelh z vinom. 2. Posveti oboje, izgovori nad kruhom in vinom tiste besede, ktere je Jezus pri zadni večerji čez kruh in vino izgovoril, in kakor hitro so te besede izgovorjene, se spremeni kruh v Jezusovo Telo in vino v Jezusovo Kri — Jezus pride iz nebes v podobo kruha in vina, in truma angelcov ga moli pričujočega na altarju; mašnik to

Telo in Kri Bogu daruje in 3. sam zavžije od tega Telesa in Kervi Jezusa Kristusa, kakor apostelni pri zadni večerji, in da pod podobo kruha tudi drugim kristjanom zavžiti, kateri k svetemu obhajilu, k angelski mizi pristopijo. Zakaj opravlja mašnik daritev svete maše? Mašnik opravlja daritev svete maše: 1. Da skoz to Boga časti kakor nar višjega gospoda nebes in zemlje, in Njemu tedaj naj večo čast in hvalo skaže. 2. Da ga zahvali za vse prejete dobrote. 3. Da ga prosi tudi za vse to, kar nam je še zanaprej potrebno za dušo in telo; in 4. da ga prosi posebno za odpustčanje naših grehov in tudi za verne duše v vicah. Komu se zamore daritev sv. maše darovati? Daritev sv. maše se zamore samemu Bogu darovati. Alj se daritev sv. maše ne opravlja tudi v čast svetnikom? Daritev sv. maše se opravlja scer tudi v čast in spomin svetnikov; alj mašnik ta čas ne daruje svetnikom, ampak le samemu Bogu. Zakaj se daritev sv. maše v čast svetnikom opravlja? Daritev sv. maše se v čast svetnikom opravlja, 1. Boga zahvaliti za gnade, katere je svetnikom skazal; 2. svetnike v pomoč klicati, da bi svoje priprošnje z našo molitvijo združili. Za koliko ljudi se daritev sv. maše opravlja? Za vse ljudi; za žive in mrtve; samo za pogubljene ne; ker tistim več pomagati ni. Stori se pa poseben spomin za tiste, kateri se mašniku priporočujejo, in se jim po taki viži skoz daritev sv. maše posebno na pomoč pride. Sveta maša je tista daritev, skoz katero si mi za se, za svojega bližnega, za dušo in telo, za čas in večnost naj več dobrote sprostiti znamo. Sv. maša je tista daritev, skoz katero tudi dušam v vicah naj več pomagati znamo, če tisto za njih rešenje Bogu darujemo. Sveti Trienški cerkveni zbor pravi, da je Bog v tem času, kader se sv. maša bere, posebno milostljiv; in da takrat sedi na tronu svojih gnad in milosti. K temu tronu se moremo tedaj z velikim zaupanjem podati; kakor nas opominja sv. Paul, ki pravi: „Podajmo se tedaj z zaupanjem k tronu gnade, da usmiljenje zadobimo in gnado najdemo v priložnem času.“ Hebr. 4, 16. — Tudi angeli čakajo posebno na tisti čas, kader se sv. maša služi, pravi sv. Krizostom, da takrat posebno za

nas prosijo; in še pristavi: da človek to, kar si pri daritvi sv. maše ne izprosi, si pač težko — ob drugem času izprosil bo. Iz vsega tega tedaj spoznamo in se učimo, kako imenitna, kako sveta, kako čudopolna je daritva svete maše, v kateri je Jezus pričujoč v podobi kruha in vina in se Bogu za nas daruje; v kateri cela truma nebeških angelov Jezusa moli in mu večno slavo prepeva, če ravno naše pregrešne oči in ušesa od tega nič ne vidijo in ne slišijo! —

S k l e p.

To je sv. maša in zatoraj sv. kat. cerkev svojim vernim ostro zapoveduje, ob nedeljah in zapovedanih praznikih sv. mašo popolnoma in pobožno slišati; k celi sv. maši se pa tudi šteje in sliši pridiga ali kersanski nauk. Kdor tega zanemarja, greši smertno; zatoraj še poslušajte, kaj kat. cerkev v drugi cerkveni zapovedi prepoveduje? Ona prepoveduje lenobo v službi božji, kar je smerten greh. Kdo pa je tega greha kriv? Tisti, kateri 1. v nedeljo alj zapovedan praznik iz lenobe svete maše ne sliši — alj če je cele ne sliši — alj če s pobožnostjo ne sliši — alj če sveto mašo tudi sliši, pa k pridigi alj kerš. navku malo-kdaj pride. 2. Kateri ta čas, kader je božja služba, kader je pridiga in sveta maša, z jedjo, s pijačo, z igro alj z drugim veseljevanjem potratí, kar od božje službe odvrača. — Vse to je pripovedano v drugi cerkveni zapovedi. Je pa vsak kristjan dolžen vsako nedelo in zapovedan praznik pri sv. maši biti? Vsak odraščén ima to dolžnost, ako je le mogoče; in scer pod smertnim grehom je k temu zavezan. Je tedaj vsakemu že greh, kateri v nedeljo in zapovedan praznik k sveti maši ne pride? Ni vsakemu greh; ampak nekteri kristjani so od te dolžnosti izgovorjeni, če se v posebnih okolščinah znajdejo. Tistemu ni greh, če v nedeljo alj zapovedan praznik brez maše doma ostane, kateri je 1. bolen — alj kateri zavló starosti alj slabosti ne more več do cerkve priti; 2. tisti, kateri bolniku streže; zakaj prav bi ne bilo, bolnika samega pustiti brez postrežbe in pomoči; 3. kateri

včasi brez velike nevarnosti svojega življenja ne more do cerkve priti; postavim, zavolj prevelikega snega alj velike vode — kar se pa le malo kdaj zgodi. Kar človek brez velike nevarnosti storiti ne more, tega tudi Bog od njega ne tirja. Samo dolg pot alj gerdo vreme pa nobenega ne izgovarja od te dolžnosti, kateri je le pri dobrem zdravju. Dober kristjan se pa gerdega pota alj slabega vremena tudi nikolj ne vstraši, ampak si misli: Naj bo vse Bogu k časti. Bolj težaven pot kakor je, ki ga do cerkve imam, večje zasluženje pri Bogu zadobim. In tako tudi samo zavolj gerdega vremena tudi nikolj ne ostane domá. Tudi tistemu ni greh, če brez maše doma ostane, kateri je doma za varha. Zakaj mali otroci, živina in celo pohištvo se ne sme brez varha pustiti; posebno po samotnih krajih ne. Alj če ravno smejo doma biti brez svete maše, morajo pa vender doma moliti, kader je sv. maša; morajo vender s svojimi željami in s svojim sercom pri sveti maši biti; zatorej se pozvanja pri sv. maši, da vsi varhi doma vejo, kdaj se naj imenitnejši deli svete maše opravljajo, da takrat posebno pobožno molijo, svoje misli pri Jezusu imajo, ki se tukaj v cerkvi pri sveti maši za nas Bogu daruje, in se na tako vižo tudi te nar svetejše daritve deležni storijo. — Nar svetejša reč, ki si jo človek le misliti more; nar svetejše opravilo, ki ga na tem svetu imeti znamo; nar svetejša skrivnost, kar kolj nas sveta vera uči, je daritev svete maše. Zatorej je tudi razlaganje in podučenje od svete maše naj imenitnejši del celega kersanskega navka. Kar ste danes od presv. maše slišali, si globoko v serce vtisnite, radi premišlujte in se zvesto po njem ravnajte! Amen.

Zgodovinski izgledi.

* Kaj se pravi: Boga črez vse ljubiti? Boga črez vse ljubiti se pravi: Boga bolj ljubiti kakor vse stvari in ga rajši imeti kakor vse, kar nam zamore prijetno in dopadljivo biti. Brumen moz Jakob Eskobar, učitelj pra-

voslovja, je imel hčerko po imenu Marija. Ona je bila tiha, umna in prav prijazna deklica. Po kristjansko so jo oče izredili. Komej tri leta staro, so jo že teta deset božjih zapovedi učili in jih jej razlagali. „Kaj se pravi to, teta! Boga črez vse ljubiti,“ praša enkrat deklica. Ta jej odgovori: To se pravi, Boga rajši imeti, kakor očeta, mater, teto in vse druge. Deklica je te besede tako dolgo izrekovala, da jih je z glave znala. Rada je klicala: „Ljubi moj Bog! jaz te bolj ljubim, kakor očeta, mater, teto in vse druge, ja, ja, nikogar ne ljubim tako kakor tebe in te hočem iskati, dokler te ne bom našla.“ To je vsak dan žebrala. Moji dragi! bodimo tudi kakor ta otrok, iščimo Boga resnično, dokler ga najdemo. Tedej bomo večno zveličani.

* Zmerznjeni žid. Huda zima je bila! Nek kotličkar gre po poti in najde zmerznjenega žida. Zraven sebe je imel nekaj sukna in druge reči, s kterimi je tergoval. Kotličkar misli: „Morebiti še živi. Ako ravno je žid, je pa vender človek, je moj bližni in jaz mu moram pomagati.“ On zakoplje židove reči v sneg, vzame žida na herbet in ga nese v bližnjo vas. Tam so ga z žganjem dergali in sčasom se je spet oživil. Ko je kotličkar vidil, da žid spet živi, je djal: „Hvala Bogu, vender nisem zastonj pomagal.“ Potem je dal kerčmarju nekaj denarja, da bi za žida prav skerbela in je šel po židove reči. Ko nazaj pride, je žid že čisto zdrav bil. Kotličkarja poljubi in se zahvali, da ga je smerti rešil in hoče mu vse dati, kar je imel. Alj kotličkar nič ne vzame. Žid ga še enkrat prosi, saj kej malega vzeti. Alj kotličkar ga za roko prime in pravi: „Kar sem storil, je bila moja dolžnost; to je vsak svojemu bližnjemu dolžen. Bog nama dalej pomagaj!“ Tako je šel naprej. Lep izgled nam daje kotličkar, kaj moramo svojemu bližnjemu storiti in nobenega plačila jemati!

* Borni zamorec in njegov sovražnik. Boren zamorec je bil nekemu gospodu v Indii prodan. V tej službi se je s kristjansko vero soznanil in je tudi kristjan postal. Pri tem gospodu se je dobro obnašal, zavolj tega ga je

tudi gospod ljubil in mu marsikaj zaupal. Nekega dne je gospod dvajset sužnjev kupiti hotel. On se poda s svojim zvestim Tomom — tako je bilo zamorcu ime — na terg in mu vkaže, si te izvoliti, kateri bojo nar boljši delavci. Tom pred svojega gospoda med drugimi tudi nekega starega moža postavi. Gospod začudjen praša, kaj da je to in da tega ne kupi. Alj tergovec ga obljubi zastonj dati, ako drugih dvajset kupi, kar se je tudi zgodilo. Ko so domu prišli, je Tom za sivčeka prav skerbel. On ga je v svojo izbo vzel, in ga k svojej mizi posadil. Mu je bilo mraz, ga je na sonce peljal; mu je bilo vroče, ga je v senco posadil. Vse je on storil, je skerbel kakor priden sin za svojega očeta. Čez to se je gospod začudil in praša Toma: „Alj so tvoj oče.“ Niso. So tvoj stric alj pa kdo tvoje žlahte; zakaj ni mogoče, da bi ptujemu toliko dobrega mogel storiti.“ Nikdar gospod! on ni moje žlahte, še moj prijatelj ni. „Pa povej mi, zakaj tako za njega skerbiš?“ „On je — moj sovražnik“ mu odgovori Tom, on me je prodal. Alj vender ga ne smem sovražiti; zakaj misjonar so rekli: „Ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti, ako je žejen, daj mu piti!“

* Osramoteni bogotajec. Mlad nevernik vidi v Dijonu Oudina modrega jezuita in hoče se z njim zastran božjih reči prepirati. Alj Oudin mu pa pravi, da kar rad s kom od božjih reči ne govori in zavolj tega bode dobro, da ne govoriva. Alj mlad nevernik mu odgovori, vam lahko dokažem, da sem brezbožnik. Oudin obmolči in ga bistro in zaničljivo pogleda. „Kaj imam posebnega, praša mlad mož, da me tako pogledujete.“ „Jaz pogledujem, pravi Oudin, zverino, ktera se bogotajec imenuje in ktere še nisem vidil.“ Ko je to slišal, jo je osramoten pobrisal.

* Zaderžaj se prav pri sv. maši. Filip II. španski kralj je vidil enkrat dva svojih dvorjanikov, da sta se pri celej sv. maši med seboj pogovarjala. Zategavoljo jih tudi po sv. maši kralj praša: „Alj tako poslušata sv. mašo? Na mojem dvoru ne smeta več ostati!“ Kakor blisk so nju te besede zadele. Eden je v dveh dneh vmerl, drugi je

pa obnoret. Koliko bi jih dan današnji mogli v cerkvi opominjati, zakaj obnašajo se, kakor da bi bli v igrališču.

* Kaj prazna vera stori? Stara vdova je na smertnej postelji ležala. Hči jo opominja, da bi sv. zakramente sprejela. Alj ona pravi, da še ni potreba. Zato prosi hči soseda, da bi jej pomagal, mater prigovarjati, da bi sv. zakramente sprejeli. Alj vdova tudi temu odgovori smehljaje: „Ne skerbite se, jaz še ne bom umerla. Kukovica mi je oznanila, da bodem še dvanajst let živela.“ Nekteri imajo prazno vero, in mislijo, da bojo tako dolgo živeli, kolikorbart je kukovica zakukala. Alj vdova zmiram slabejši prihaja. Zato hči vender duhovnika pokliče. Alj ko duhovnik pridejo, vdova že ni več pri pameti, le samo še besede izrekuje: „kukuk, kukuk!“ Duhovnik niso njej mogli več sv. zakramentov deliti. In tako je tudi umerla. — Kdor na take prazne reči veruje, namesto da bi na Boga veroval in zaupal, se sam tepe in muči že tukej na zemlji.

Nov zvon v Zakamnu pri Vitrinji.

(Zvon glas vpijočega; govoril tamošnji fajmošter Mih. Holibar.)

„Jaz sem glas vpijočega v puščavi.“ Jan. 1, 23.

V v o d.

Danas se obhaja pò vseh farah cerkovno posvečevanje ali žegnanje. Verni kristjani se opominjajo dobrot in gnad, katerih je Bog njim in že njihovim očetom in dedom v farni cerkvi delil, in praznujejo hvaležno spomin tistega dnu, ko je njih cerkev bila posvečena in prvokrat daritev sv. maša bila v njej Bogu darovana. Težko bi blo došteti, kolikokrat da je v tej starodavni Zakamski cerkvi cerkovno žegnanje blo obhajano, ker je okoli šest sto let farna cerkev bila. V tistih časih, ko je v Klostru veliko duhovnikov bilo, so danesni god gotovo posebno lepo, visoko in slovesno praznovali; ali veselejše, serčnejše, kakor mi danes, pa le malokdaj. Vi zastopite kaj da menim!

Drugi zvon, ki se bo ž njim pri sv. maši in opoldne zvonilo, je bil poknil; in žalost je bila po vsej fari: po volji farmanov smo ga dali preliti, včeraj so ga milostljivi knezoškof naš blagoslovili, s svetim oljem in sveto križmo pomazilili in dva centa težji kot prej in lepši visi danes v našem stolpu, in jasni glas njegov še poje nam v ušesih, nam poje v sercu; za to imamo danas tako veselo cerkveno žegnanje in klicemo po pobožnem Caheju: „Dans je tej cerkvi velika sreča došla.“

Moje in vaše serce je polno veselja in hvaležnosti, za to hočem pridigati od tega, kar je meni in vam v sercu, od zvona in kaj zvonovi poje. Jaz pravim: Zvonovi so glas vpijočega, ki pojejo in oznanujejo: Čast Bogu, mir živim in počitek mertvim.

Sv. prečista devica Marija, sv. Florian, Boštjan in Rok, prosite Boga za nas!

Razlaga.

Zvon je jezik cerkve. Glasnejše, ostrejšo, priserčnejše ko glas fajmoštra se vzdiguje in doni njegov glas in se vali po gorah in dolinah, po vasih in mestih in poje lepe in svete viže. Zvon poje

1. Čast božjo. Visoko čez hiše in cerkev moli stolp proti nebesom kakor kamnat perst, ki nam pot kaže v večni nebeški dom, iz višave, kakor od nebes poje zvon, in kliče: „Sursum corda“ — Viš serca! „Gratias agamus Domino Deo nostro.“ Dajajmo hvalo Gospodu Bogu našemu.

Ko mlado jutro ustaja in romeno sonce naj višje gore osveta; ko opoldne naj višje stoji, in ko zvečera za gore k gnadi božje gre, zapoje zvon in poje in hvali usmiljenega Boga, ki je svojega Sina dal, da je od device Marie clovek postal, in svet odrešil. Kader ti ljubi kmet moj! na polju se trudiš, ali v nedeljah iz svoje hišice stopiš pod mило nebo, ali ne slišiš po vseh farah žegnane zvone peti in Boga hvaliti, ko se mu daritev sv. maše opravlja, ki je sv. nedeljo postavil sebi na čast in hvalo, tebi pa v počitek in v zveličanje. Gerde črne megle se vlačijo po gorah, vihar tuli in toča rožla v njih — poslušaj mogočni glas iz višave, poslu-

šaj, zvon poje božjo vsemogočnost, ki bliske viža in oblake vozi; zvon, žegnani zvon poje, da po njegovem glasu se razdeli hudo vreme in preidejo vse napake hudobe in peklenske oblasti, in nevarnost, ktera nam proti, izide v božjo čast in hvalo. O prijatelj, kolikorkrat zaslišiš sveti glas žeganega zvona, vzdiguj svoje serce k nebesom in hvali in moli Boga, ki je toliko usmiljen in mogočen!

2. Zvon poje mir živim. Ko je sveto noč odrešenik Jezus Kristus rodil se, in ko so angelci pastirjem to veselo novico oznanovali, so peli: „Mir ljudem, ki so dobre volje.“ Kaj pominja vse zvonjenje drugega, kakor nam oznanovati presv. skrivnost našega odrešenja, veselo novico pravega mira. Kadarkoli Ave-Marijo zvoni, nam poje zvon: Mir ti bodi revni človek in veselje, zakaj ti si odrešen po presvetem Sinu, ki ga je Maria spočela; ti si otrok božji in brat tistega, ki je meso postal in med nami prebival. Kadarkoli k svetej maši vabi in zvoni, ti poje zvon: Mir ti bodi revni človek in veselje, glej! za te, za tvoje grehe se daruje Sin božji na sv. oltarju; da zamoreš ti večno živeti, ponavlja Jezus spomin svoje kervave smerti na križu. Ja mir, sveti mir oznanuje žegnani zvon vsakej stvari človeškej. In ako nemaš miru, o kristjan! ako je dvomljenje tvoje duše se lotilo; ako huda vest, zavest kake krivice, ali kakega skritega greha te peče in ti ne daja počitka; ako živiš v prepiru, jezi, sovražstvu z bližnjim, da nimaš tihe mirne ure, ako imaš britkih skerbi za potrebni kruhej, ali kake druge bolečine in težave: o poslušaj sveti glas zvona in pridi kamor zvon te vabi v hišo božjo; tu slišiš besedo božjo, ktera ti tvoje dvome odjemlje; tu teče tebi studenec svete pokore, ki umazano serce omiva in spravo in mir daja z Bogom; tu slišiš učiti, kako bi imel sovražnikom odpuščati, svoje križe in težave voljno nositi; tu nam tekó iz presv. rešnjega Telesa neizrečene gnade, ktere nar revnejše, nar britkejše serce potažijo. Ja! jaz sem te misli, pobožnemu kristjanu, ki rad hodi kamor ga zvon vabi, se ljubi sveti mir iz serca na obličju sveti, kadarkoli od božje službe gre.

3. Zvon poje počitek mertvim. Zvoni so bili naši dobri znanci in prijatli, ko smo še mali otročiči bili, radi smo jih poslušali, kako pojejo, radi pri zvonih se obhodili in jih poganjali. In potlej! ko smo odrastli, celo naše življenje, so nam zvonovi nar veseliše ure oznanovali, nam božjo hvalo prepevali in nas opominjali, za večne nebeške reci skerbeti. In kadar zadnja ura pride — kdo je, ki vsej sosesčini glasno — pa tudi milo oznanuje, da je moral kak farman ali farmanca vzeti od sveta slovo in pred večnega sodnika stopiti? Zvoni zapojejo, mertvašnico zvonijo, in marsikteri kristjan odkrije svojo glavo, zdihuje: Bog se usmili njegove ali njene duše in požebra tih očenaš. Čudno je, da zvoni pri šajdingi (mertvašnici) tako žalostno in milo pojo. Kakor da bi vedeli zakaj da pojo, prisega njih glas znotrajno serce, in marsikteremu, ki se le nerad smerti spomni, kličejo zastopno: „Memento mori,“ pomisli, da moraš umreti, misli na sodbu.

Zvoni nam pojo slednjo pesem. Kadar se boš prijatelj ločeval od domačije svoje in te prijazni sosedi poneso na svojih ramah proti britofu, te bojo zvonovi žalostno pozdravili, in kadar te v hladno postelj devajo in te zakrivajo s černo odejo hladne zemlje, bojo zvonovi ti peli in klicali: Gospod daj mu večni počitek, in večna luč mu naj sveti. Vsi pogrebci bojo njih mili glas slišali in žebrale za te in vse verne duše: to pa bo v sladki počitek tebi in vsem rajnim, kajti: Sveta in dobra misel je za pomerle moliti, da jih Bog reši njihovih grehov.

Sklep.

Kristjani, ljubi farmani! naše dve cerkvi imate imenitne zvonove, njih glas slovi po vsej dolini. Naj vam pojejo dolge srečne leta, oznanujejo hvalo božjo, kličejo sladki mir v serce, vas vodijo k božjej službi, in prosijo rajnim večni počitek! Bog daj, da bi novo žegnani zvon jasno klical in vam vsem zdravim oznanoval človekopostajanje božjega sina, čast in hvalo Marije in sv. Florjana, in oznanoval dele sv. maše. Bog daj, da bi kakor se novi

zvon s svojimi brati lepo strinja, da bi tudi med vami bila zastopnost, edinost in mir, da bi mirnim mir pel.

Pa še nekaj! Milostljivi knezoškof so mi včeraj naročili, da bi vam povedal, kako da jih priserčno veselijo, videti, da med vami lepa gorečnost živi za cerkovne in božje reči, da bi ne imeli v tej gorečnosti nikar ne oslabeti, temuč ljubiti svojo cerkev, svojo vero, svoje predpostavljene! Jaz prirečem: Bog daj! in vam delim v imenu presvitlega knezoškofa po njegovej volji vam sv. škofovi žegen v imenu Boga Očeta in Sina in sv. Duha! Amen.

Nauk od gnade božje.

(Spisal Simon Wilfan, fajmošter v Kranjski gori.)

§. 1.

Kaj je gnada božja, in kateri so nje razspoli

1. Vprašanje: Ali zamoremo iz svoje moči sveto in keršansko živeti?

Odgovor: Človek, za angeli nar imenitniša stvar božja, je od svojega modrega stvarnika nek vse žlahtniši, vse svetlejši namen dosegel, kot samo ta svet z njegovim posestvom kratek čas svojega zdajnega življenja uživati. Človek je namreč za neko drugo deželo, ktera se večnost imenuje, odločen. „Tukej nimamo obstoječega mesta, ampak iščemo prihodnega.“ Bog hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani. Heb. 13, 14. Dasiravno pa božja dobrota in milost želi vse ljudi po dokončanem kratkem zdajnem življenju v zveličansko večno stanovanje pripeljati, pa vendar božja svetost in pravica brani koga drugega v to srečno stanovanje sprejemati, razun tistih, kateri si s pobožnim in svetim življenjem to srečo nekako zaslužijo. S svetim Bogom se ne more nič nesvetega skleniti. Da bi tedaj mi svojega imenitnega in večno srečnega namena ne zgrešili, nam je torej Jezus sam z besedo in zgledom odkazal, kako nam je živeti. Pa že tudi v stari zavezi je Bog leto razodel, da le sveto življenje človeka do njegovega

pravega namena pripelje. „Bodite sveti, ker sem jaz vaš Bog svet.“ In sv. Pavl tudi v novi zavezi uči: „Leto je volja božja, vaše posvečenje.“ I. Tess. 4, 3.

Zgodovina vseh časov, pretečenih in pričujočih, zgodovina vseh narodov in dežel, vseh stanov in ljudi, kot tudi naša lastna skušnja nas pa uči, da človek sam sebi prepuščen, s svojim umom čisto ne spozna, kar je prav in dobro, in kar spozna, zavolj nasprotovanja svojega spridenega serca dopolnovati ne more. Torej so ne le posamezni ljudje, temuč cele ljudstva tako daleč v zmote in spačenosti zabredli, da se je Bog že zgođej pritožil, da je zemlja vsa skažena, in vse človeštvo na svetu je po krivi poti hodilo. I. Moz. 6, 12. In že to nam spričuje, da tudi mi sami iz sebe, brez neke višje pomoči vsegamogočnega, nar. dobrotljivejšega in nar. svetejšega Boga nikakor sveto in keršansko živeti, tedaj svojega namena doseči ne zamoremo. Višja pomoč, ki je k takemu življenju in k našemu namenu nam potrebna, se gnada božja imenuje. — Gnada božja nas mora obiskati, ž njo se mora naša prosta volja skleniti, da je naše življenje sveto in keršansko, vender tako, da pglavitišiši studenec takega življenja vedno le gnada božja ostane, kot sv. Pavl spozna: „Po božji gnadi sem več delal, kakor vsi drugi: ali ne jaz sam, ampak gnada božja z menoj. I. Kor. 15, 10. (On tedaj posebno božji gnadi svojo delavnost pripisuje). Umevno in lepo, kako je božja gnada potrebna sv. Jernej piše, rekoč:

Kakor suha perst, če ne dobi mokrote, ne rodi, tako bi tudi mi, ki smo bili poprej vsahnjen les, nikdar življenja brez zgornege radovoljnega dežja ne obrodili. Sv. Jernej; in sv. Ambrozi: „Nihče naj ne bo napuhnjenega in prevzetnega — temuč le krotkega in ponižnega serca, da nič sebi ne pripisuje, temuč da vse le božji gnadi prisodi: naj se nikar s svojo močjo ne hvali, temuč naj spozna, da je bil z božjo desnico poterjen, z Davidom rekoč: „Gospodova desnica je svojo moč skazala: Gospodova desnica me je povzdignila.“ — Ps. 117, 16. — Pa predolgo bi ne prišel do konca, ko bi slednjega cerkvenega učenika izreke in besede naštetih hotel, kateri pričujejo, kako potrebna je gnada božja k svetemu in keršanskemu življenju. Tudi tega treba ni, ker besede samega Je-

zusa Kristusa to vsem že znano resnico čisto izgovoré, in vseh drugih učenikov nauke od potrebe božje gnade v sebi zapopadajo; zakaj on sam pravi: „Jaz sem vinska terta, vi pa mladike; kateri v meni ostane, in jaz v njem, leta veliko sadu nosi.“ „Zakaj brez mene ne morete nič storiti.“ Janez 15 5.

2. Vprašanje: Kaj si je pod besedo „božja gnada“ misliti?

Odgovor: Pod besedo „božja gnada“ si je misliti neka dobroželjnost božja do nas, kakoršne ne zaslužimo, usmiljenje in radodarnost, kakoršne nam ni nikakor dolžen. — Po vsi pravici si mi, ker smo grešniki, ne zaslužimo drugega, kot od Boga nar svetejšega za zmeram odločeni biti, ker si sami z nobenimi deli pravičnosti dati, pravičnosti zaslužiti ne moremo. Kar je David zadost očitno spoznal in kliče: „Gospod! ako boš zavolj pregreh odgovor terjal: o Gospod! kdo bo obstal?“ Ps. 129, 3.

Odgovor je očiten: Nihče; ker smo vsi grešniki, ker si brez božjega usmiljenja, in brez božje radodarnosti pravičnosti sami nikakor pridobiti ali zaslužiti ne moremo. To sv. Pavl s temi kratkimi besedami kaže: „Mi menimo, da bo človek po veri, brez del postave (ali ne iz lastnega zasluženja, iz svojih del) opravičen“ Rim. 3. 28. In sv. Avguštin izlagovaje te Davidove besede: „Tvoje usmiljenje je boljše, kot kakoršnokoli življenje si bodi“, Ps. 62, 4 reče on: „Več mnogih človeških življenj se najde, Bog pa nam le eno življenje obljubi, in tistega nam ne da zavolj našega zasluženja, temuč zavolj svojega usmiljenja. Kaj smo namreč dobrega doprinesli, da bi tisto zaslužili; ali kakošne dobre dela naše bi bile nam zamogle božjo gnado zaslužiti? Ali je nad nami pravice našel, ktero bi poplačal; ali ni našel nad nami pogube vredne pregrešnosti?“ In sv. Gregori pravi: „Da si ne obetamo, kot da bi nam bil dar gnade za kake naše poprejšnje dobre dela podeljen, nas pred tem sv. Pavl apostelj svari, rekoč: „Zakaj iz gnade ste zvelicani postali po veri, in leto ne iz vas: zakaj to je božji dar — Ne iz del, da bi se kdo ne hvalil.“ —

(Dalje sledi.)

Listnica.

* Iz Celovca. Krivovera Martina Luthera je pot našla tudi na Koroško. Pridigarji nove vere so se priklatili iz nemških dežel in svoje seme trosili po mestih in vaseh, po gorah in dolinah; žalibog, da so si našli rodovitne zemlje! Pa cesar Ferdinand II. je tej novi kači krepko na glavo stopil in jej jo sterl; pomagala sta mu pri tem imenitnem pa tudi težavnem opravilu dva slavna moža: Martin Prenner, škof Sekovski, in Stobaj žlahni Palmaburg, škof Lavantinski. Pridigarji so jo potegnili, nova vera se je iz mest in tergov umaknila na bolj odležne in samotne kraje in se tam potikala. Zatoraj se še sedaj na Koroškem lutrovska vera le nahaja po gorah in planinah in to le samo na meji proti nemškemu Štajerskemu in Solno-gradskemu. Luteranci imajo dan današnji na Koroškem sedemnajst pastorafov in štejejo 17,096 duš. Slovenci so se svoje stare, svete katoliške vere trdno držali, in nobena vas ni postala luteranska; le ena sama vas slovenska je, ki je luteranske vere, namreč: Nagoriče v Podklosterski fari (Arnoldstein), čuda, da ravno tam, kjer je stal imeniten samostan! Nagoričani so še sedaj luteranske vere, in spadajo pod nemško-bleiberški pastorat. Sirote slovenske imajo 5 — 6 ur do svojega pastora, ki je terd Nemec! Leta 1846 je znani Teofil Zetter, pastor v Trebesingu blizu Gmünda, in vsa njegova družina prestopil na staro katoliško vero. To se ve, da so zagnali Luteranci šum in hrup. Skoraj za njim se je zraven drugih pokatoličil njegov učenik, in ni dolgočkar nek mladeneč iz njegovega pastora. Ta mladeneč, Andrej Zehner, je l. 1854/55 prišel v Celovsko realko v drugi klas, se 2 leti pridno učil in pošteno obnašal, potem pa se podal na tukajšno šolsko pripravnišče. Tudi tukaj kot šolski pripravnik je dobro slovel in hitro prejel šolsko službo pri Luterancih. Pa kaj se zgodi! Gnada božja ga prešine in razsveti — Zehner se oglasi, da hoče se verniti v katoliško vero; že kot šolskega pripravnika ga je mikalo, kar je vidil in slišal katoliškega, tako je sam rekel. Katehet g. Dr. Wilhelm ga sprejeme v poduk, in 18. novembra 1857 očitno prestopi v našo sv. kat. cerkev. Preč. višji šolski ogleda, g. Janez Wizeling so ga ob petih zvečer v stolni cerkvi v našo cerkev sprejeli. Sila veliko ljudi je bilo jih priča te redke pa tudi ganljive ceremonije. G. Wizeling so govorili lepo in mično besedo, Zehner pa spoznanje sv. kat. vere po Tridesetinskem zboru tako jasno in serčno bral, da je vsakdo rekel: Temu mladencu je resnica za pravo vero. Le to mu še Bog prideni po pravi veri tudi zvesto živeti!

Drugi dan so mu milostljivi knezoškof. v svoji domači kapelici podelili zakrament sv. birme in šolski nadzornik, g. Rudmaš, so mu bli boter. —

Pri tej priložnosti naj še to omenim, da je to leto v Brezah (po nemško Fresah) tamošnji občinski predstojnik ali burgermaster v katoliško vero se vernul. To je res imenitno; to vsak rad verjame, kdor ve, kako se med Luteranci godi tistemu, ki zapustivši svojo staro krivo vero postane katoličan.

Še nekaj se po mestu govori: Tukaj občno znan kupčevavec judovske vere, Jožef Pichler, se je oglasil, da hoče postati katoličan. Gosp. fajmošter mestne nadfars ga podučuje in Pichler se resnič katoliške vere prav dobro nauči, kar je skušnja očitno dokazala. Ta reč se je naznanila preč. škofijstvu. Pa sliši se, da je njegov kerst pueložen do prihodnje kerstne sobote. Ali bo Pichler tako dolgo čakal, ali pa, kakor se čuje, kam drugod pod drugo škofijo se podal, kjer se bo njegova serčna želja prej spolnila, to se še ne ve.

Iz Reke. O. A. V. Prosili ste me, da vam kaj od slovenske liturgije za Vaš časopis napišem; za sedaj Vam pošljem tole, pa Vam obljubim, iz naših krajev kaj več dopisovati. Ko sta slovenska apostola Ciril in Metod luč sv. evangelja slovenskim deželam prinesla, sta dobro spoznala, da bi temu ljudstvu nar bolj postregla, če bi pri cerkvenih opravilih slovenski jezik vpeljala. Terdo in čversto se dela prejmeta, iznajdeta zato reč nove pismenke gerškim podobne, in precej so bile sv. pismo, liturgiške in obredne knige v slovenskem jeziku napisane. Daritev sv. maše in drugi cerkveni obredi so se tedaj po slovensko opravljali. Nekteri bližnji škofje so to prav pisano gledali, zato so še nikoli neslišano reč rimskemu papežu takrat Joanu VIII. predložili, Cirila pa in Metoda, kakor da bi krivo vero Slovencom vtisniti hotela, so pred apostolsko stolico zatožili. Papež to čuti, obadva aposteljna v Rim pokliče, da bi rajtingo od svojih naukov dala. Kakor pokorna sina sv. matere cerkve, se po papeževi besedi precej v Rim podasta, in svoje apostolske djanja apostolskeji sodnji podložita. Ko so papež vse dobro pretresli, ne samo, da niso nič, kar bi po krivoveri, ali po razkolništvu dišalo, v njunih knigah našli, ampak so se jima za tolike trude lepo zahvalili, slovenščino v cerkvenih opravilih poterdili, in Metodu velike pravice, in clo še apostolsko oblast podelili in ga v slovenske dežele nazaj poslali. — Slovenci svojo narodno liturgijo zaderžijo, in pri njej ostanejo do časov papeža Gregorja VII., kateri je zapovedal, da se ima povsod po večernih deželah rimska liturgija, v liturgijo pa, in druge obrede latinski jezik vpeljati. Takrat so Čehi svojo slovensko liturgijo zgubili, in samo nekatere slayenske cerkve po Dalmaciji, Istriji in Horvaškem so ostale, ktere so še do sedajnih časov slovenski jezik v božjej službi zderžale. Tak slavenski jezik pri daritvi sv. maše in drugih cerkvenih obredih rabijo, vseh pet škofij v Dalmaciji, obedve v Istriji, škofija Senjska na Horvaškem, škofija Veljska, in vse katoliške cerkve v turškem cesarstvu, kjer ljudstvo slovensko govori, ja kaj še? po sred Italije v Rimu, v glavnem in stolnem mestu katoliškega sveta se javno

božja služba po slavljsansko opravlja. Ne menim to reči od celega Rima, ampak le od ilirskega zavoda sv. Hieronima. Res, da je le 6 korarjev v tem zavodu. bi mogel kdo reči, da to namere ni vredno omeniti ali ta naj zna, da tudi drugi narodi imajo v Rimu svoje zavode, pa še nismo nikoli slišali, da bi kteremu narodni jezik v božjej službi zadobiti bilo dopuščeno. — Oh kako lepo je slišati duhovnega, kadar „slava v višnjih Bogu, Gospodin z vami, molitve, berila, evangelje, verujem v jedinoga Boga, praeafacio, oče naš in idite misa jest“ prav lepo po ilirsko zapoje! oh kako veselo je poslušati duhovne, kadar v kor sabrani cerkvene vsakdajne molitve po ilirsko žebrajo in pojo! Samo cerkvenih napevov žalihože v več krajih te slovenske cerkve še pogrešajo, ljudstvo poje cerkvene pesme skoro tako, kakor druge narodne posvetne pesme, kar se s cerkvenim duhom prav ne slaga. Dobro složena pesem in po cerkvenem smislu in duhu napravljen napev človeka na pobožnost giblje, in serce molečega k Bogu povzdiguje. Če pa v cerkvi vsak svojo lajlo žene, in na druge ne pazi, kakor da bi se mogel bolj zadreti, nazoče bolj moti, kakor na pobožnost potega. — Ali upamo, da se bode tudi pri nas cerkveno pevanje, kjer je do sedaj še po starem kopitu osnovano bilo, v kratkem olepšalo, saj so šole povsod po deželi vpeljane, in gospodje kateheti in učitelji razun drugih naukov, tudi za cerkveno petje olepšati neutrudljivo skerbijo.

Iz Dolenskega. M. Sprejemite z naročilom tudi moje serčne vošila za novo leto Vam in „slov. prijatlu“, da nam donša še dolgo toliko lepega in zlahtnega, kakor dosedaj. O tej priložnosti Vam tudi naznanjam, da se je novi „Glasnik za literaturo in umetnost“ nam vsem jako prikupil. Vse je tako mikavno in mičnobravno, da ga je veselo prebirati. Prav sloveči pisatelji so se že v prvem listu oglasili, kakor: Levstik, Mandelc, Tušek, Erjavec itd. Prav milo se nam je storilo, tudi od rajnega Jerišata še nekaj brati. Ali bi ne bilo mogoče, da bi se sčasoma vse razglasilo, bodi si po časnikih ali v posebnih izdajah, kar so nekteri naših prezgodaj zamerlih pisateljev v rokopisu zapustili, kakor: g. Jeriša, naša pisateljica Josipina Turnogradska itd.? Vsaka drobtinca nam bo ljuba in všeča. Ne dvomim, da se bo Glasnik še več let glasil, da mu bojo iz vseh krajev Slovenci na pomoč pritekli, kakor v resnici zaslučuje. Tudi zunanja oprava služi Leonovi tiskarnici na čast. Še nekaj so gospod vrednik prav storili, da so „Glasnika“ v križni povoj zavili.*)

*) Pri ti priložnosti naznanjamo, da ima izdatelj še dosti iztisov „Glasnika“ pripravljenih. Novi naročniki še vse liste dobijo. Naj se jih še mnogo oglasi. Za 1 gold. 24 kr. si more vsak Slovenec veliko lepega in koristnega berila priskerbeti.

Cerkveni novičar.

Is Celovca. V našem mestu se staro leto pobožno in slovesno končuje, novo pa ravno tako začenja. Že leta 1842 so milostljivi knezoškof Adalbert Lidmanský na poslednji dan starega leta ob štirih popoldne lepo pobožnost vpeljali.

Dokler so bili zdravi, so vse sami opravljali: naj pred so pridigovali, potem litanijo odmolili in slednič hvalno pesem: „Bog! tebe hvalimo“ zapeli. Kar pa bolehajo, opravljajo to pobožnost večjidel gospodje stolni korarji. Pridigoval je letos stolni korar in fajmošter stolne cerkve, visokoč. g. Jakob Rebernik in kazal prav ginljivo in krepko, kako da je čas kratek, imeniten in negotov, kako da je toraj treba, modro in keršansko obračati ga. Litnijo in Te Deum pa je opravljal infulirani stolni dekan, prečast. gosp. Mihael Ahac, že 70 let star. Kdor pa tega gospoda v cerkveni opravi vidi in sliši, misli da, je to mož okoli 50 let, tako možko se nosi, krepko moli in poje.

Tako se od starega leta jemlje slovo. Ob šestih zvečer pa zapojó po vseh cerkvah vsi zvonovi in pozdravljajo novo leto in — verjemite mi — marsiktero serce do solz ginejo. Ravno tako ob tej uri se prične pri mestni nadfari moliteвна ura. Navada je namreč po naši škofiji, da se moliteвна ura na predvečer novega leta v Celovcu začne, skoz 6 dni hodi po mestu od cerkve do cerkve, se potem na fare po deželi poda in se sveti večer v kapucinarske cerkvi spet v Celovcu konča. Res prelepa naprava; novo leto z Jezusom začeti. kajti ni imena, v katerem nam sreča in zveličanje dohaja, kot ime Jezus. Le to, da bi ljudje tudi pridno v cerkve zahajali in Jezusa v presvetem rešnjem telesu pobožno častili. Škoda, da ni več navada, da imajo rokodeljske družbe ali cehe vsak svojo uro, kdaj morajo v cerkev priti. Zatoraj še sedaj zvonček vsako uro mlo poje in vabi molivcov, Jezusa molit. Letos so bile cerkve že obilno obiskane: Bog daj, da bi se tudi to na bolje obrnilo! Vsem čast, bravcom pa vošimo prav po slovensko novo leto: „Bog vam daj vsem zdravo doživeti dolge leta v gnadi božje!“

— Društvo rokodelskih pomagavcev prav veselo napreduje. Število družtvenikov vedno narašča, kar jasno dokazuje, da še tudi v sercih rokodelskih pomagavcev tli sveta iskriča katoliške vere in prave pobožnosti. 26. decembra na dan sv. Štefana so imeli družtveniki v stolni cerkvi ob osmih sveto mašo in po tem občno obhajilo. Skoraj vsi družtveniki 80 — 90 so stopili k božji mizi. Koliko veselje za keršansko serce, in koliko lep in vabiven izgled za toliko merzlih katolčanov. Peli so tudi tako lepo pri sv. maši, da se je vse čudilo. Kdor pa dopoldne Bogu služi, in tudi večernice spodobno opravi, je vreden, da se zvečer tudi pošteno razveseli in pozabi mnogih težav

delavnega dnu. Zatoraj se je zvečer ob sedmih napravilo božično drevo — Nemci pravijo Christbaum, — in povabilo se je veliko ljudi po mestu. In kdo bi verjel, toliko ljudi se je nabralo, da se je po vseh treh prostornih sobah družtenih vse terlo. Prišli in počastili so društvo sloveči mestjani, visoki uradniki, vojaški častniki, zdravniki in cerkveni dostojniki. Tudi žlahnih gosp in gospodičen se je nalletelo. Kratko povem: že več veselice je napravilo društvo, pa toliko množstvo ljudi še ni bilo nikoli. Vesel in lep dokaz, da bojo tudi po Celovcu spoznali, kolika potreba in dobrota da so take družtva. Vse je blo prav židane volje: pelo in govorilo se je in potem je pa bila loterija, tako napravljena, da je vsak družtvenik gotovo kaj dobil. Pa tudi drugi ljudje so kej zadeli, več kot sto daril se je nabralo ali pa iz podarjenih dnarjev nakupilo. Da pa društvo Celovskih rokodelskih pomagavcev toliko lepo cveti in se blagonosno razvija, gre hvala družtvinskemu očetu, stolnemu pridigarju čast. gospodu Haderer-ju, ki se noč in dan trudi za blagor tega družtva. Se ve, da ga tudi družtveniki ljubijo in časte kot svojega očeta. Bog ohrani in blagoslovi tega gospoda in celo društvo!

Ljubljana. Novega leta dan so bili štiri novi altarji Ternovske cerkve blagoslovljeni. Podobe altarjev, po gosp. P. Kūnel-nu umetno in izverstno izmalane, so: Jezus na križu, Marija pomočnica, sv. Mišel in Frančišk Serafinski. Vse to je po dobrotnih rokah napravljeno, kar razodeva, kakor vselej tudi zdaj, neutrudljivega katoliškega duha ternovske fare in ljubljanskega mesta sploh. Pogrešajo se pa še zlasti veliki altar, orgle in ura. Pa tudi to se bo sčasom dognalo.

G. fajmošter Karun si prizadevajo na vso moč; in Jezus, ki zdaj v tej prelepi cerkvi prebiva, bo zanesljivo obudil usmiljenih serc, ki bodo svoje radodarne roke v prid cerkve sv. Janeza Kerstnika kakor do zdaj miločutno odperale. Bog daj jim dobro za njih dobrote!

Terst. C. k. apost. veličanstvo naš presvetli cesar so za poljsko-porečkega (Pola Parenzo) škofa izvolili Jurja Dobrilla. Ta prečastiti gospod je duhovnik teržaške škofije, kanonik in fajmošter stolne cerkve v Terstu, vodja in profesor bogoslovja. V konsistoriumu 21. decembra v Rimu deržanem je sv. Oče g. Dobrilla praeconisiral. — Nam se dozdeva, da smo prelepo militevno knigo za mornarje v rokah imeli, ktero je po Schlōru poilirčil imenovani prečast. gospod in škof. Gotovo bi vsem Slovencom lepo postregel, kdor bi nam kaj od tega slavnega Slovenca napisal in v Celovec poslal, da se v „Slov. Pri-jatlu“ natisne; lepo prosimo. Vredn.

Dunaj. Na Dunaju se je osnovala družba neomadežanega spočetja Marije Device. Njena naloga je: Ubogim katoličanom na jutrovem, zlasti po turškem cesarstvu pomagati. Ta družba stoji pod duhovsko obrambo v. č. kardinala in knezonadškofa Dunajskega; predsednik njen pa je slavni Friderik žl. Hurter. Družba ima vse

cesarstvo obsegati; zato so vsi v. č. nadškofi in škofi naprošeni, da naj to družbo priporočajo in podpirajo. Družtvenik ima vsako leto 1 gld. plačevati, vsak dan pa moliti: „Oče naš“ in „Češčena Marijo“, zraven pa pristaviti: „O Marija, brez madeža spočeta, prosi za naše katoliške brate na jutrovem.“ Kardinal in višji škof na Dunaju kot pokrovitelj družtva bodo družnikom pri sv. Očetu v Rimu odpustkov pridobili. —

— Na bogoslovni fakulteti Dunajskega vseučilišča izvanredno učita dogmatiko očeta Klement Schrader, jezuit, in Filip Maria Guidi, dominikanec; obadva slovita na glasu in sta v ta namen iz Rima sem poklicana. K. Schrader predava „de triplici ordine naturali, praeternaturali et supernaturali; deque habitu inter rationem et fidem“ 5 ur na teden; F. M. Guidi pa uči „tractatum de Deo uno et trino ex theologiae Summa S. Thomae Aquinatis“ tudi 5 ur na teden. Glas, kateri je od njih šel, privabil je obema veliko poslušavcev: razun bogoslovcev in drugih odličnijih poslušavcev, je tudi duhovnikov pa nekaj svetovnjakov. O. Guidi derži se v svojih predavanjih strogo dialektike, kakor to njegov predmet zahteva; pa ona ni tako sitna in dosadna, kakor mnogi mislijo o dialektici; da ona napenja pamet in sodno moč posebno tistih, ki se tega še niso navadili, temu ni se čuditi. Guidi prednaša ugodno, bistro, gladko, iskreno in modro, da človek ne čuti, da je že ura okoli. Nič ne bere, kar je pri drugih navada, temuč vse mu gre z glave in na pamet. Ravno tako se hvali tudi o. Schrader. Daj Bog, da leté predavanja toliko koristijo, kakor se hvalijo! To pa je gotovo, da so prikladne, zbuditi v mladenčih sveto gorečnost za bogoslovne nauke, in jih unemajo, vse sile in moči napenjati, da se vkopljejo v globočine in povzdigujejo na višine katoliške bogoslovne učenosti. — Tudi je vseučelišna cerkev izročena jezuitom, da oni tam visokim šolarjem božjo službo opravljajo. Na vseh svetnikov dan je pridigal slavnoznani govornik v. č. g. Schmude; govoril je ta praznik od vere, ktera je podlaga vseh učenost. Med poslušavci je bil tudi minister za bogočastje in uk g. grof Leo Thun. —

Zagreb. Iz službenih spisov, ki so uzoritemu gosp. kardinalu in nadškofu o poslednjem rimskem konsistoriu dne 21. decemb. obdržavanem iz Rima dostavljeni, doznajemo, da je sv. otac v istem konsistoriu medju ostalimi cerkvenimi dostojniki preconisiral za škofijo Križevaško presv. gosp. Jurja Smičiklas-a, duhovnika iste škofije, kanonika — čuvarja in fajmoštra stolne cerkve in kapitoljskega vikarja imenovane škofije. — Za ilirski kapitol sv. Ironima v Rimu se je dosadaj nabralo v zagrebski nadškofiji 1767 fl. 34 kr. sv. (Zag. kat. list.)

Djakovar. Znano je, da se djakovaški škof, v. č. gospod Juri Strossmayer, za uboge Bošnjake trudi in sirotam pomagati si prizadevajo. Leta 1856 je bil v Djakovu položen temeljni kamen po-

slopu za semenišče duhovne mladine bosanske. Zidanje ovo je dogotovljeno, in kar se znotrajnega in zunajnega lika tiče, veoma ukusno in krasno. Dosada je bivala semeniška mladina v škofijskem semenišču; 10. decemb. m. l. pa se je preselila v to novo stanovanje svoje. Presvitli škof, s katerega skerbjo in tudi z mnogim troškom je bila ta krasna hiša povzdignjena, je ob 10. uri predpoldne prebivališče ovo in domačo kapelo blagoslovil na čast sv. Bonaventura škofa in cerkv. učenika. Presv. škof je o tej priložnosti duhovni mladini govoril veoma krasno besedo in je opominjal med drugimi, da naj bo večno hvaležna nj. c. k. apost. veličanstvu Francu Jožefu I. in celi prejasni rodovini njegovi, kakor tudi vsem drugim dobrotnikom svojim: dolžna je za nje Boga prositi.

Iz zlatnega Praga. V Pragu je francoski katoliški duhovnik in misijonar P. Allard. Prišel je iz Dunaja; tukaj se je pri izvrstnem slavistu prof. Dr. Miklosiču zakladov slovanskih jezikov učil. On je volje se pozdej v tovaršii še enega duhovnega sobrata na Rusko in Bulgarsko podati. Celo zimo pa ostane v Pragu, da se slovanskih jezikov še bolj nauči in privadi, zatoraj hodi poslušat prednaške prof. Martina Hatala. Posebno rad se peča z češčino in misli naj lepše povesti na francosko prestaviti. On je še le v možkih letih, pa vendar že ni še le začetnik in pervenec v misijonarstvu: že črez štiri leta je delal v Siriji, na Libanonu in drugih krajinah izhodnih. Z Praga, kjer biva v samostanu č. o. frančiskanov, se poda naravnost na Rusko in Bulgarsko.

Berno. Družba sv. Cirila in Metoda je štela leta 1856 družnikov 4963, l. 1857 jih pri rastlo 1798, toraj jih je sedaj 6761.

Sedmograško. Naš presvitli cesar so 26. octobra 1857 celih 1000 zlatov visokorod: gospod knezu Schwarzenbergu, deželnemu poglavarju na Sedmograškem izročiti ukazali v ta namen, da se naj v Sibinji (Hermannstadt) nova cerkev gerškoizhodne vere zida.

Ogersko. Szathmarski škof, gospod Janez žlahtni Hám je 30. decembra 77 let star zamerl.

Sileško. V generalnem vikariatu Tešinskem se jih je l. 1856 — 1857 protestantov v katoliško cerkev vernilo 78.

Tirolsko. V gimnaziji v Feldkirchen-u so predlansko leto očetje Jezuiti učenje sprejeli. Prej je bilo le malo učencev, že pretečeno leto pa jih je za polovico narastlo, sedaj jih je 400. Med učenci je tudi gosp. Janez Kajba, rojen iz Škofje loke. Naj rečejo nasprotniki, kar hočejo, šole č. o. jezuitov slovle daljeko in široko.

Kolin. 23. novembra m. l. je ondi umerl bogat gospod Henrik Frank, ki je za svojo poglavitno dedinjo postavil svojo farno cerkev Marije Device v „Kapitolu.“ Zraven pa je še 11 drugim farnim cerkvam svoje domovine po 2 in 3 tavžent tolarjev zapustil; farni cerkvi v Rodenkirchen-u pa 20.000 tolarjev, zmed teh 15.000, da se nova cerkev zida, in 5000, da se ustanovi nov vikar. Ta mož je pač nabiral si zakladov za nebesa!

Saksonsko. Serbskim novinam Budišinskim (Bautzen) se piše iz Chmelova (blizu Chotebuzi v doljni Lužici), da so predstojniki imenovane sosesčine pri Chotebužkem proštu, ki je višji šolski ogleda, pritožili se, da se lužičko-serbska mladina peti po serbski. Sakson. ne uči, ampak le samo po nemški. Imenovani gospod prošt jih je prijazno sprijel in poslušal pa zaukazal, da se imajo po šolah tudi učiti serbskega petja, kajti ljubši je Bogu, da ljudje prepevljajo iz serca v jeziku, ki ga zastopijo, kakor da mu pojó v jeziku, ktereга Serbi ne razumijo.

Društvo sv. Mohorja.

* Ravno kar je prišel rokopolis za „Drobtince“ l. 1858 iz šent Andraša v Celovec; prav lepih in zanimivih reči obsega. Pervi so-stavek je spet od svetlega knezoškofa Slomškega, in ima naslov: „Oznaniło svetih praznikov in opravilo popoldanske službe božje za Lavantinsko škofijo.“ Na vso sapo se tiskajo, pa je tudi zverhnji čas.

* Dalje so pristopili č. gg. 1097 dr. Luka Rumpier, podjasprišt v Dobrovi, 1098. Kobal Mih. slikar v Gor., 1099. Koron Fr. bogosl. v Gor., 1100. Gabrijevčič Jož., uč. v Gor., 1101. Skočir Jož., uč. v Gorici.

* Dalje so plačali č. gg. za l. 1857. Dr. Andrioli Aug. Budav Jan. Biziak Jož., Božič Ant., Čibašek Jan., Čus Iv., Dolinšek Juri, Furlani Jož., Ferk Mat., Gabrijevčič, Jerančič Tom., Juh. And., Kravanja Jan., Kotzbek, Krušic Jan., Kranjc Fr., Kobal, Kustrin, Magdič, Merkel Ant., Modic Jan., Možic, Mozetič Boštj., Pipan Jož., Pijic, Petan, Pirih Mih., Polak Mat., Perdih Mih., Raič, Rantuša, Suhač, Stilič Ant., Stepančič Andr., Strekel Jern. Slov. čitav. v Borovljah, Somer, Skočir Jož., Šajnik, Terčon Jož. Tušar, Ukmar Ant., Valentinič Ant., Zgombič.

* Dalje so plačali č. gg. za l. 1858: Anžur ($\frac{1}{2}$), Brence Jan., Bevk Jož., Bucik, Bistriška šola v Bohin., Banješ, Brezic Jan., Cafov, Černe Ant., Černivc Mart., Čuš Iv., Dolinar, Mat., Dolinšek Juri, Fabiani Karl, Fric Mat., Ferenc Jož., Feichtinger Fr., Golinar Jož., Graber, Hojkar, Hofer ($\frac{1}{2}$), Holec Jak., Herg Lovr., Hobe, P. Javornik, Kleine, knjižnica gorišk. semin., Klobasa Mat., Krajcar A., Konkeli, knižn. bogosl. v Ljublj. Kene, Kopsic, Kacijančič Štef., Karba Fr. Kastelic, Kosterwein, Klobasa Fr., Kozina ($\frac{1}{2}$), Levičnik Jož., Lesjak Bal., Lešnik Iv., dr. Mursec, Majhar Jer., Milar Andr., Mihel Andr., Meznarič, P. Max Majerič, Dr. Murko, Mastnak, Mukič, Marinka, Možic Mih., Meško, Narobe Mart., Ožgan, Potočnik Mih., Pintar Ant., Pirč Mat., Pirč Jan., Pehare Vaca., Petan ($\frac{1}{2}$) Polič, Pivec, P. Vik. Pinežič, P. Robida, Rudmaš, Rutar Tom., Roic Mih., Remic Fr., Rutar Lov. Rantuša, Respet, Dr. Razlag, Dr. Rumpier, Slov. knižn. v graškem semin., Serajnik Lov., Sivic ($\frac{1}{2}$), Seebacher, Stranjak Mart., Somer, Staré Al., Skalar, Simonič Jož., Simonič Iv., Stritar Jan., Svab, Šrol Fr., Šabot, Šivic, Šparl Fr., Švec, Šrbic, Šlibar Tom., Teran Fr., Tavšic, Torker, Vucela, Vojska Lov., Dr. Vojska, Veršic, Varl, Vuk And., Dr. Vogrin, Wolf Ant., Zupančič Jan. — Brence Jan., Dolenc Luk., Einspieler And., Einspieler Jan., Endlicher Rud., Erzlar, Eppih, Hajšek Ant., Hafner Jan., Mursec Mat., Kern, Posath, Razpočnik, Travenščak.

Duhorske zadeve.

Kerška škofija: Č. g. Gregor Kravcar, fajmošter v Skočidoljah, je bil za konsist. svetovavca, pravega tehanta in šolsk. ogleda Rožeške tehantije po-višan. — Umerl je Henrik Khul, kapl. na zgornji Beli. R. i. p.!